Doğan Kardeş

Haziran 1963 ★ 125 Kuruş

HAYVAN DOSTLARI

Rüveyda Çatalkaya

Ülker Sonsoy

Tahir İz

Barış Mutlu

Ayfer Etker

Sabahat Irmak

Güzide Kamgal

Zeynep Emçioğlu

Nilgün Akan

Nur Polater

Ayçe Kasırga

Ayşın Aksay

Zerrin Nakipoğlu

Selda Sağır

Tuncer Kam

Jülide Gülseren

Şenay Şenol

Nalân Ergüler

İklim Polatoğlu

Doğan Kardeş
ÇOCUK DERGİSİ

Sayı : 531 Haziran 1963

Kuruluşu: 23 Nisan 1945
Fiatı: 125 kuruş

Aylık çocuk dergisi ✱ Sahibi: Kâzım Taşkent ✱ Yazı işlerini fiilen idare eden: Vedat Nedim Tör ✱ Yazı İşleri bürosu: Galata, Kuledibi, İlkbelediye Caddesi, Küçükhendek sokağı No. 27, Kat 1 ✱ Mektup adresi: Posta Kutusu: 217 Beyoğlu ✱ Yazı İşleri için telefon: 44 74 37 - 44 05 39 ✱ Abone, posta ve banka havaleleri ve her türlü siparişler, Divanyolu Klodfarer Caddesi No. 7 de Doğan Kardeş Yayınevine yapılmalıdır ✱ Yayınevi ile mektuplaşma adresi: P. K. 1146 İstanbul ✱ Yayınevi telefonu: 27 34 54 ✱ Abone şartları: 12 sayı hesabiyle yıllık 10 lira ✱ Yurt dışı iki misli ✱ Adres değişikliği için 50 kuruşluk posta pulu gönderilmelidir ✱ Gelen yazılar, resimler basılsın basılmasın sahibine geri verilmez ✱ Basıldığı yer: Tifdruk Matbaacılık Sanayii A. Ş. Basımevi

Dergimiz «Basın Ahlâk Yasası»na uymayı taahhüt etmiştir.

Doğan Kardeş Dergisi ve kitapları
YAPI ve KREDİ BANKASI
nın kültür hizmetlerinden biridir.

Herkesin bir tatil proğramı olmalı!

Tatil aylarına girdik. Şimdi en büyük marifet, bu tatil aylarını canımız sıkılmadan, hem faydalı, hem eğlenceli olarak geçirebilmektir. Çünkü, çokluk, tatil sonunda «Bu tatilden hiç bir şey anlamadık» der, üzülürüz.

Tatilde canınızın sıkılmasını istemiyorsanız, bu sayımızdaki «Karagöz oynuyoruz» yazısını okuyunuz. Onda tatili hoşça geçirmek için güzel fikirler bulacaksınız. Siz de kafanızı işletip kendinize güzel bir tatil plânı hazırlayınız. Plânsız, programsız geçen tatil günleri çarçur edilmiş olur. Yazık olmasın canım tatil aylarına!

■

GÜZEL BİR ÇALIŞMA

Tatil günlerinde canınız sıkılmasın isterseniz, Doğan Kardeş'in tatil yarışmaları için her gün bir iki saatinizi ayırınız.

Tatilde yaşadığınız, gördüğünüz, heyecanını duyduğunuz, sevincini, acısını tattığınız olaylar üzerine hikâyeler, şiirler yazınız, resimler yapınız, karikatürler çiziniz. İnşallah yarışmayı kazanırsınız. Güzel hediyeler sizi bekliyor.

DİKKAT!

Doğan Kardeş'in Tatil Yarışmaları için hazırlıyacağınız yazıları, şiirleri, resimleri, karikatürleri Eylül ayı sonuna kadar «P. K. 217 Beyoğlu-İstanbul» adresine gönderiniz.

■

TATİLDE OKUNACAK 7 KİTAP

1 **Heyecanlı roman** : Gümüş Kanat

2 **Güzel masal kitabı** : Az Gittim, Uz Gittim - Evvel Zaman İçinde

3 **Öğretici kitap** : Yabancı Meşhur Adamlar - Yazının Hikâyesi - Nedir, Neden, Nasıl?

1 **Hoş kitap** : Çitlenbik

Bütün bu kitaplar Doğan Kardeş Kitaplarıdır.

İSVİÇRELİ ROBİNSON AİLESİ

DALGALAR kayalıklara çarptıkça gök gürlemesini andıran gümbürtüler etrafta garip yankılar yapıyor. Kıyıdakiler gözlerini enginlere dikmişler, merak ve üzüntüyle bakıyor, bakıyor, bakıyorlar O uzaklardaki karaltı da ne? Kendilerini bu ıssız adadan kurtarmağa gelen bir gemi olmasın sakın?»

İsviçreli Robinson Ailesi bazı bakımlardan Daniel Defoe'nun yazdığı Robinson Crusoe'ya çok benzer. Bir defa ikisi de bir geminin kazaya uğramasından sonra, ıssız bir adadaki hayatı anlatırlar. Diğer bir benzerlik de gerçek bazı olaylara dayanılarak geliştirilmiş hikâyeler olmalarındadır. Sonra ikisi de çocukların en çok sevdikleri kitaplardandır.

Ama bütün bunlara rağmen gene de iki kitap birbirinden oldukça ayrıdır.

Daha ilk bakışta hikâyelerin kuruluşunda bir fark göze çarpar. Robinson Crusoe, bir tek adamın ıssız bir adada, (tek başına yaşıyabilmek için) tabiatla savaşını anlatır. Ötekinde ise bir ailenin başından geçenler yer alır. Kalabalık olmaları hayat şartlarının çetinliğini hafifletmektedir.

Robinson Cruose ilkin büyükler için yazılmıştı. Basılışından yıllar sonra çocuklar benimsediler onu.

Öbürü ise kâğıt üzerine geçmeden önce çocuklara hikâye olarak anlatıldı. İsviçreli Robinson öteki gibi bir tek yazarın eseri değil, bugün elimizdeki belgelere göre birkaç kişinin ortaklaşa eseridir.

On sekizinci yüzyılın ikinci yarısında, yaşamış olan Johann David Wyss İsviçrede, Berne'de ordu rahibiydi. Hayatı hakkında pek çok şey bilinmemekle beraber, nazik, yumuşak, iyi tahsil görmüş bir kimse ve evine bağlı, çoluğuna çocuğuna düşkün bir baba olduğu anlaşılıyor.

Dört çocuğu vardı. En büyük eğlencesi geceleri onları etrafına toplayıp masallar hikâyeler anlatmaktı.

Günün birinde Wyss bir dostuna rastladı. Adam ufak bir geminin kaptanıydı, uzun bir yolculuktan daha yeni dönmüştü... Konuşurlarken kaptan bir ara,

«Bu sefer de başımdan geçen en enteresan şey neydi biliyor musun?» diyerek ona Yeni Gine yakınlarındaki bir adaya demir attıklarında, orada, İsviçreli bir papaz ailesiyle karşılaşmasını anlattı. Yıllarca önce gemileri kayalıklara çarpıp parçalanınca o ıssız adada yerleşip kalmışlardı.

Bu olay Wyss'in çok ilgisini çekmişti. «İnanılır şey değil doğrusu» dedi. «İyi ki açlıktan ölmemişler. Peki, yiyecek, giyecek, barınacak bir yer nasıl bulmuşlar?»

Kaptan kurnaz kurnaz güldü:

«Dostum. Akıllı kimselerdi onlar. Yiyecek bulmak diye bir meseleleri bile yoktu. Adadaki hayatlarından da çok memnundular.»

Daha sonra, kazaya uğrayan bu ailenin başından geçenleri ve kurtarılışlarını uzun uzun anlattı.

Denizcinin bu hikâyesi, kendisi de İsviçreli bir rahip olan Johann David Wyss'in hayal gücünü harekete getirdi. Robinson Crusoe hikâyesine eskidenberi hayrandı.

Bu olaydan sonra, akşamları çocuklar masal anlatsın diye etrafına toplanınca, Wyss çok sevdiği Robinson Crusoe'yu örnek alarak gemici dostundan dinlediği o

Sıcak denizlerdeki Mercan kayalıkları

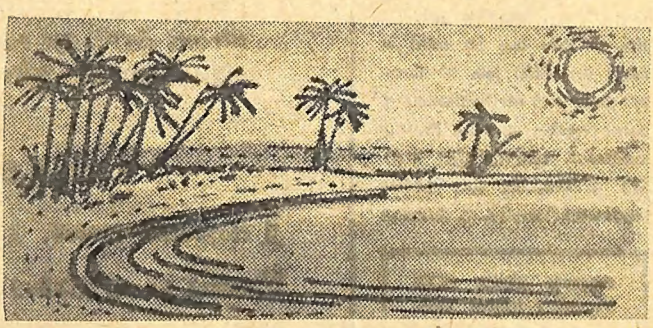

Büyük Okyanus ve Hint Okyanusunda kilometrelerce uzanan mercan setler, oluşum bakımından denizlerdeki diğer kayalıklardan ayrılırlar. Bunlar, 20 dereceden sıcak denizlerde yaşıyan ve mercan denilen hayvanların kalkerli kabuklarının yığılmasıyla meydana gelmişlerdir.

Doğan Kardeş çok seviliyor

Sadece küçük okuyucular değil büyükler de Doğan Kardeş'i çok seviyorlar. Sık sık gazetelerde, dergilerde sevindirici, güzel yazılar yazıyorlar. Doğan Kardeş te onların bu değerli övgülerine yakışır bir mükemmelliğe ulaşmak için elinden geleni yapıyor. Yüzlerce zararlı yayın arasında tek başına, okuyucularına bilgili, eğlenceli, meraklı sayfalarını açıyor.

İşte yeni bir yazı. Nezihe Araz teyze Tasvir'de yazmış. Okuyun, ne kadar sevineceksiniz. Biz de bu güzel yazısı için candan teşekkür ederiz.

Dün Doğan Kardeş müessesesine uğramıştım. Elime yine güzel üç kitap tutuşturdular. Tertemiz dizgisi, baskısı, cildi, kapağı ile, mükemmel kitaplar. Bunların biri Yabancı Meşhurlar isimli bir derleme idi. İkincisi Eflâtun Cem'in yeni masalları, üçüncüsü de Buffalo Bill isimli bir halk kahramanının hikâyesi.

Doğan Kardeş müessesesinin bugüne kadarki çocuk neşriyatı üzerinde dikkatle ve titizlikle duruyoruz. Bu kitaplar zariftir. Her çocuğa güvenle hediye edebiliriz. Türkçeleri mèvcutlar için en iyi Türkçedir, çekinmeden okutabilirsiniz. muhteva bakımından muhakkak ki hem faydalı, hem zevkli, hem öğreticidir. Her çocuk yaşına göre tertip edilenleri vardır. Bu bakımdan Doğan Kardeş yeni bir kitap çıkardığı zaman ben kendime ait bir başarı gibi sevinir, kitabı önce kendim okur, sonra bir bir bütün sevdiğim çocukların okumasını sağlarım.

Nezihe ARAZ

(Tasvir) 25 Nisan

ilgi çekici hikâyeyi anlatmağa başladı.

Bu, günlerce, aylarca kimbilir belki de yıllarca sürüp gitti. Wyss çocuklarının büyük bir istek ve merakla dinledikleri bu hikâyeyi yazmaya karar verdi. Fakat işleri o kadar çoktu ki hepsini kaleme alıncaya kadar aradan hayli zaman geçti.

İsviçreli ailenin serüvenleri tamamlandığında çocuklar büyümüştü. Artık evde onu okuyacak kimse kalmamıştı. Bu yüzden kitap da rahibin masasının gözünde unutuldu, kaldı.

Eğer Wyss'in oğlu Johann Rudolf olmasaydı belki de İsviçreli Robinson Ailesi çocuk edebiyatı dünyasına hiç çıkamıyacaktı.

Çocuk, öğrenimini yabancı ülkelerde tamamladıktan, doğduğu şehirdeki akademiye felsefe profesörü olarak döndü.

Bir gün, babasından kalan masanın gözlerini karıştırırken eline bir takım tozlu kâğıtlar geçti. Şöyle bir göz atınca bunların yıllar öncesi babasının anlattığı hikâyeler olduğunu anladı. O tatlı günler gözlerinin önünde canlandı. Küçükken onları nasıl kendinden geçerek büyük bir zevkle dinlediğini hatırladı.

Bir ara aklına şöyle bir şey geldi. Kendilerinin çocukken bayılarak dinledikleri bu serüvenlere o günün çocuklarının aynı ilgiyi göstermemelerine hiç bir sebep yoktu. Bunun üstüne hikâyeyi babasının el yazmasından kopya edip bastırmaya karar verdi.

Nihayet 1812 yılında kitabın ilk yarısı hazırlandı ve basıldı. Başında hikâyeyi babası Johann David Wyss'in yazdığını belirten bir önsöz vardı. Ertesi yıl da ikinci yarısı çıktı. Fakat her nedense bu ciltte babasının değil de kendinin imzası vardı.

Kitap derhal kapışıldı. Çok geçmeden her taraftan diğer dillere çevirmek için teklifler yağmaya başladı. Bir Fransız kadın yazar Rudolf'tan hem kitabını Fransızcaya çevirme izni istiyor, hem de hikâyenin birdenbire bitiverdiğini ileri sürerek sonucun biraz daha işlenmesi gerektiğini bildiriyordu.

Bu sırada Rudolf'un işleri başından aşkındı, kitapla uğraşacak durumda değildi. Yazara eğer isterse gereken genişletmeyi kendisinin yapabileceğini yazdı.

Fransız yazar kitabı hem Fransızcaya çevirdi. Hem de bazı eklemeler yaptı. Daha sonraları Fransızca bir çevirisi daha yapıldı. Bu defa daha da uzatılarak. Böylece bugün okuduğunuz o güzel «İsviçreli Robinson» hikâyesi son şeklini aldı. Herhalde yaşlı din adamı Johann David Wysse bu son baskılardan birini okusaydı, bunun kendi eseri olduğunu kolayca anlıyamazdı.

Kardeşlerimizden Yazılar

Doğan Kardeş Tatil Yarışması Başlıyor

Okullar tatil oldu. Doğan Kardeş'in Yeni TATİL YARIŞMASI da başladı. Hazırlanıyor musunuz? Tatilde gezdiğiniz, gördüğünüz yerlere, yeni arkadaşlarınıza, başınızdan geçen olaylara dikkat edin. Bunlardan herhangi biri yarışma yazınıza konu olabilir. Böylece hem daha eğlenceli günler geçirmiş olursunuz hem de her şeye dikkat ederek yeni bilgiler edinirsiniz. Bazı kardeşlerimiz yarışmalara katılmıyorlar. Bu hiç te doğru değil. Yarışmayı sportmence kaybetseler bile güzel bir çalışma yapmış olacaklarını unutuyorlar. İnşallah bu defa her yıldan daha çok sayıda kardeş yazılarını, şiirlerini, karikatür ve resimlerini yollarlar. Doğan Kardeş, yarışmayı kazanan kardeşlere her yıl olduğu gibi gene güzel kitaplar armağan edecek. Öbür yazılardan beğendiklerini de sırayla yayınlayacak.

DİKKAT !

Yarışmaya yollayacağınız yazıları, şiirleri, karikatür ve resimleri özenle, titizlikle hazırlayın. Geçen sayılarımızda da yazdığımız gibi beylik konular seçmeyin. Daha önce yarışmamızı kazananların seçtikleri konulara değil, yazış tarzlarına dikkat edin. Sade, yapmacıksız ama doğru ve güzel yazın. Bir de çok az olmakla birlikte bazı kardeşlerimiz başkalarının yazı, resim veya karikatürlerini aynen kopya edip bize yolluyorlar. Doğrusu çok ayıp. Bir çeşit hırsızlıktan başka bir şey değil bu. Böyle yazıların nereden alındığını hemen anlıyor, bu kardeşler adına utanıyoruz.

HEPİNİZE BAŞARILAR

Hepinizin iyi, sağlıklı, neşeli bir tatil geçirmenizi dileriz. Yazılarınızı resimlerinizi, şiirlerinizi ve karikatürlerinizi bekliyoruz.

Adres:
Doğan Kardeş Tatil Yarışması
P.K. 217 - Beyoğlu - İSTANBUL

Bahçemizdeki Ziyaretçiler

YAZ geldi. Havalar ısındı. Yazla beraber tabiat da canlandı, yeşerdi ve çiçeklendi. Nereye baksam bir kıpırtı görüyorum. Kaçışan, biribirine sokulan bir sürü küçüklü büyüklü canlı. Bu arada bahçe de küçük ziyaretçilerle dolup taşıyor. Kaplumbağalar, kurbağalar, arı ve karıncalar. Bunlardan başka bir sürü hayvan daha. Birçoğu yiyecek bir şeyler bulmak için dolaşıp koşuşuyorlar. Bazıları da tembel tembel başkalarının sırtından geçinmek istiyorlar. Bakın, size bunlardan bir kaç tanesini anlatayım. Tabiî hepsini anlatmak imkansız:

Geçen gün bahçeye domates toplamaya çıktığım zaman fidelerin arasında bir kıpırtı farkettim. Bir de ne göreyim, kocaman bir kaplumbağa. Yanında da bizim küçük kedi. Kaplumbağa domatesle sabah kahvaltısı yapmaya gelmiş. Fakat kedi hiç rahat vermiyor. Kaplumbağa başını kabuğuna çektiği zaman hemen uzanıp sırtına vuruyor, kaplumbağa da başını dışarı çıkarıp kediyi görür görmez geriye çekiyor. Aynı şeyi tekrarlayıp durdular. Sonunda kaplumbağa beni gördü, gidip başka bir fidenin arkasına saklandı, kedi de eve gitti.

Ya geçen gün fasulya fidelerinin arasında gördüğüm kurbağa! O beni epeyce korkuttu. Bahçede dolaşırken birbenbire önüme bir şey atladı. Bu yemyeşil bir kurbağa idi. Ne olduğunu anlayınca rahatladım. Fakat kurbağa sağa sola zıplıyor, birden karşıma çıkıp ödümü koparıyordu. Dolaşmaktan vazgeçip eve dönmek bana daha iyi göründü.

Bu hayvanların içinde en çok canımızı sıkanlar karıncalar ve salyangozlar. Karıncaların zararlı olduğunu herhalde hiç duymamışsınızdır. Karınca herkes tarafından çalışkan ve iyi bir hayvan olarak bilinir. Fakat her halde kimse karıncaların yemeklerin içine kadar girmelerinden hoşlanmaz.

Bahçedeki ve evdeki ziyaretçiler içinde benim en çok hoşuma gidenler kelebekler. Geceleri evin içi türlü türlü gece-kelebekleri ile doluyor. Bunlar ince ince işlenip yaldızlanmış gibi. İnsandan kaçmıyorlar. Hattâ defterime, başıma konanları bile var. Fakat ömürleri çok az. Akşam duvarda gördüğüm bir kelebeği sabahleyin ölü olarak yerde bulduğum oluyor.

Hale BUĞRA
(Geçen yıl Tatil Yarışmamızı kazananlardan)

GÖKLER

Sanki duvardan bir gül bakıyor bana
Gökler masmavi
Bahçede renk renk güller açmış
Güller çok güzel
Göklere yükseliyor
Gökler gülleri çok seviyor.

Gökler güllere sevgi gönderir
Yağmur, güneş gönderir
Güller çok güzel
Gittikçe büyüyor

İdil ÖZERDEM
1.7.1962

YALANCI AYŞE

Benim bir arkadaşım vardı. Adı Ayşe idi. Ayşe ile ben komşuyduk. Her gün birlikte oynuyorduk. Onların cevizleri çoktu. Ayşe cevizlerini kimseye vermez, yalnız bana verirdi. Ben de kavgada hep ondan yana çıkardım. Bunun için beni çok severdi. Bütün yalanlarını da bana söylerdi.

Ayşe'nin yalan söylemediği gün hemen hemen hiç olmazdı. İşte, onun yalanlarından biri :

Arkadaşlarla top oynuyorduk. Herkesin eşi tamdı. Biz oyuna dalmışken Ayşe çıkageldi; oyuna girmek istedi. Eşi olmayınca giremedi. Sonra bana «Yanıma gel bir şey söyliyeceğim» dedi. Gittim. Kulağıma usulca şunu söyledi: «Sabahtan beri baban seni arıyor. Sormadık yer bırakmadı.» «Yalan söylüyorsun» dedim. O zaman; «Vallahi billahi yalan değil» diye yemin etti. Ben gene inanmadım. Oyuna giremeyince oradan ayrılıp gitti.

Gittiği yerde rahat dursa iyi. Durmamış. Doğruca babama gitmiş, yanına varır varmaz; «Kızın arkadaşlariyle erik çalmaya gitti» demiş. Babam da işini gücünü bırakmış, beni aramaya çıkmış.

Oyun bitmişti. Evlerimize dönüyorduk. Babam beni çeşmede su içerken gördü. Beni yakaladı; çok kızdı. Neye uğradığımı anlıyamadım.

Evde anneme başımdan geçenleri anlattım. O zaman Ayşe'nin bu yalanı da meydana çıktı.

Fazilet Sağlam

AİLE BÜYÜĞÜ

Ailemizin en büyüğü Dedemdir. Dedem henüz yetmişbeş yaşlarında, nur yüzlü, iyi yürekli, kimseye fenalığı dokunmayan bir insandır.

Birinci Dünya Savaşında sağ bacağından yaralanmış, onun için şimdi hafif topaldır. Kırmızı yüzünü ak saçları çevreler. Bembeyaz bıyıkları, gök mavisi gözleri vardır. Azıcık şişmanca ve kısa boyludur. Yürürken küçük adımlar atar ve arkasına bakacağı zaman kösteklememek için durur. O kadar iyi kalblidir ki, yolda giderken karşısına fakir biri çıksa, hemen ona yardım etmeğe çalışır. Biricik eğlencesi sinemadır. Evde sıkıldığı zamanlar marangozluk işleriyle uğraşır.

Yaşına göre çok dinçtir, bu dinçliğini şöyle açıklar: «Ömrümde ağzıma içki koymadım, içki fenalıkların anasıdır. »

Edirne'de doğmuş, babası çiftçiymiş. Küçüklüğü hep kırlarda, açık havada geçmiş, çeşitli okullarda okumuş ve askerlikten sonra Liman Dairesinde kâtiplik yapmış.

Çok güzel hikâyeler bilir, kış geceleri derslerimiz bittiği zaman, kardeşimle beni yanına oturtur ve piposunu çekiştire çekiştire en meraklı hikâyelerinden birini anlatır.

Dedemi çok severim. Allah ona daha uzun ömürler versin.

Kenan Ercan

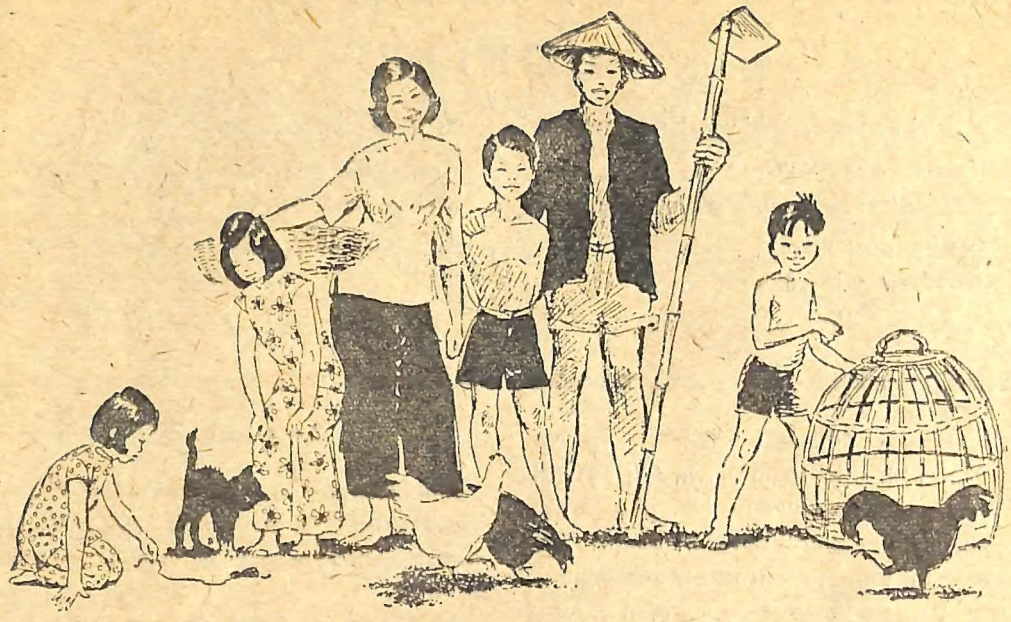

Wong Ailesinin Çalışma Geleneği

Wong ailesinin dört çocuğu vardı. Bunların ikisi kız, ikisi de oğlandı. En büyükleri on ıkı, en küçükleri de yedi yaşındaydı.

Baba ufacık çiftliğinde pirinç, şeker kamışı, muz yetiştirir; tavuk, ördek, kaz besliyerek evini geçindirirdi. Ayrıca beş ineği ve bir de mandası vardı.

Ailede tam bir iş bölümü uygulanıyordu. Erkek çocuklar tarlada babalarına, kızlar da evde annelerine yardım ederlerdi. Pirinç fidelerinin ekimi, harman yapılması gibi büyük çaptaki işlerde de hepsi elbirliğiyle çalışırlardı. Ailenin mutluluğuna diyecek yoktu doğrusu. Anne memnunluğunu sık sık «çok el, işleri kolaylaştırır» sözleriyle dile getirir, sonra da bunu şöyle açıklardı: «Doğru değil mi? Elbirliğiyle yapılan işler çarçabuk biter!»

Bay Wong, bir gün kardeşinden bir mektup aldı.

«Karım hastalandı ve öldü» diyordu Kardeşi. «Çocuklarım bakımsız kaldılar. Onlara yeni bir anne bulunca ya kadar siz bakabilir misiniz?»

Adam başını kaldırıp karısına sordu.

« Ne dersin?»

Kadın,

«Ne olacak» dedi. «Gelsinler. Zavallıcıklar annesiz kalmışlar. Hem sonra unutma, iş yapan eller çoğaldıkça işler azalır.»

Çok geçmeden anneleri ölen dört çocuk da çiftliğe geldi. Artık evde sekiz çocuk vardı İşler hayli artmıştı. Ama yeni gelenler de çok çalışkandılar. Herşey zamanında ve eskisinden çok daha çabuk yapılıyordu.

Bir mutluluk örneğiydi bu aile. Çocuklar akşamları işler bittikten sonra, toplanıp şarkılar söyler, oyunlar oynarlardı.

Aradan epeyce bir süre geçti. Günlerden bir gün bayan Wong'un bir arkadaşından mektup geldi. Kadın kocasiyle birlikte Hindistan'a gitmek zorunda olduklarını, yatılı bir okulda okuyan iki çocuğuna o yaz bakarsa ömrü boyunca iyiliğini unutamıyacağını yazıyordu.

Bayan Wong,

«Eh, ne yapalım?» dedi. «Ne çıkar, onlar da gelsin. Hemen yazalım.»

Yeni gelen çocuklar çiftliktekileri hayli şaşırtmıştı. Daha görür görmez «A! a! Şu elbiselere bak!» diye sekizi de birbirlerini dürtüklemeye başladılar.

Anne onlara çıkıştı,

«Susun bakayım. Şehirliler öyle giyinir.»

Çocuklar şehirlilerin bavullarına, pabuçlarına kısacası her şeylerine hayran kalmışlardı.

Bayan Wong'un arkadaşı çocukları bırakıp gitti.

Evin büyük kızı yeni gelen kıza odalarını gezdiriyor, elbiselerini koyacağı dolabı, yatacağı yeri gösteriyordu.

Bir ara, şehirli kız,

«A! a!» dedi. «Hepiniz bir odada mı yatarsınız. Dördünüzün bir tek dolabı mı var? Evde benim odam ayrı, abla-

mınki ayrıydı. Şimdi ne yapacağım burada?»

Kız,

«Bak» dedi, «Dolap büyük, seninkileri de alır. Hiç korkma. Dördümüz de odamızı çok severiz. Sen de her halde beğeneceksin. Haydi eşyalarını yerleştir. Ben gidip anneme yardım edeyim.»

Öte yanda evin en büyük oğlu da misafir çocuğa kalacağı yeri gösterdi. Ama şehirli oğlan da kız kardeşi gibi durmadan kendi evindeki rahatlığı, konforu anlatıyordu. Büyük çocuk:

«Sırtına eski bir şey giy, pabuçlarını da değiştir. Tarlaya gel. Sana yapabileceğin bir iş vereyim.» dedi.

Ama öbürü ters ters baktı:

«Bu benim günlük kıyafetim» dedi. «Ben evde hep böyle gezerim. Sonra işleri de hizmetçiler görür bizde. Gelirken yoruldum. Şimdi biraz dinleneyim.»

Her gece çocuklar odalarına çekildiklerinde yeni gelenlerle uzun tartışmalara girişiyorlardı. Konu da her zaman çalışma meselesiydi.

Bir akşam yine konuşurlarken, şehirliler,

«Niçin bütün gün yorulup didiniyorsunuz? Sizin hiç tatiliniz yok mudur?» dediler.

«Yoo!» dedi kızlar. «Biz yardım etmezsek annemiz ne yapar sonra?»

Şehirli kız,

«Ne yapacak» dedi. «Kollarını sıvayıp kendi görür işlerini. İsterseniz bir gün tatil yapın, çalışmayın da görün. Bence her iş yolunda gidecek gene de.»

Erkek çocuklar da tarlada babalarına yardım etmek zorunda olduklarını ileri sürüyorlar, ama ötekiler onlara da gülüp çok aptal olduklarını söylüyorlardı.

Her gece aralarında aşağı yukarı aynı konuşmalar geçiyordu.

Nihayet bir gün çocuklar,

«Peki» dediler. «Bir de sizin dediğinizi deneyelim.»

Sonra da annelerine babalarına ertesi gün hiç çalışmıyacaklarını, tatil yapacaklarını söylediler. İlkin anne baba bu sözlere çok şaştılar. Sonra «biraz düşünelim» deyip meseleyi kapattılar. Geceleyin baba çocuklara,

«Nereye gideceğinizi bilmiyorum. Sormıyacağım da. Bütün iş bana kaldığına göre sabahleyin erkenden tarlaya gideceğim. Beni göremezsiniz. Onun için hepinize şimdiden iyi tatiller dilerim.»

Çocuklar odalarına çekildiler. Ama hayli üzgündüler. Haylaz çocuklar hemen atıldılar:

«Bu sizin hakkınız. Öyle küskün küskün oturmayı bırakın da bayramlık elbiselerinizi hazırlayın.»

Sabahleyin erkenden kalktılar, giyindiler. Anne ortalıkta yoktu. Sofra da bomboş duruyordu.

Anneyi bahçede buldular. Acıktıklarını söyleyince kadın,

«Bugün tatil gününüz. Kahvaltıyı ne yapacaksınız. O kadar çok iş var ki, bir de onunla uğraşamam» dedi.

Çocuklar mutfakta akşamdan kalan yemeklerle karın-

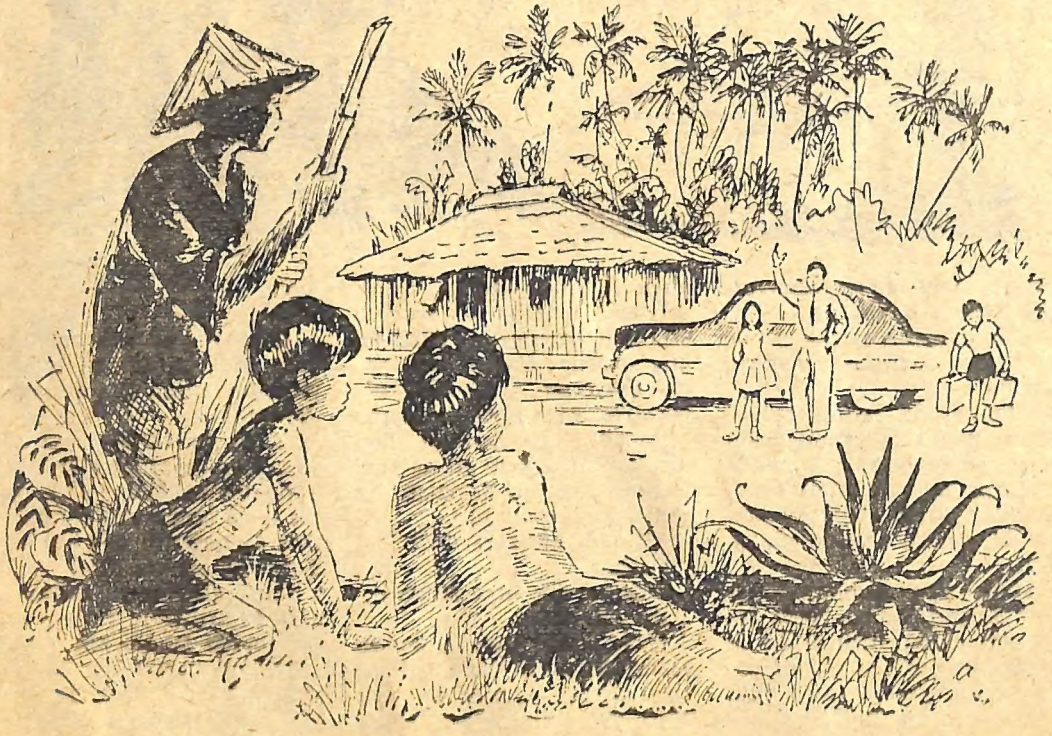

larını doyurdular. İçlerinden biri,

«Peki öğleyin ne yapacağız» diye sordu.

Şehirli haylazlar,

«Siz üzülmeyin» dediler. «Bizim paramız var. Çarşıdan alacağız. Hem de şimdiye kadar hiç yemediğiniz şeyler. Pastalar, çörekler, börekler, çikolatalar, şekerlemeler, daha neler, neler. Haydi şimdi siz iki boş sepet bulun da vakit kaybetmiyelim.»

İlkin köyün çarşısına inip iki sepeti de ağzına kadar doldurdular. Hiç kimse sepetleri taşımağa yanaşmıyordu. Şehirli haylazlar,

«Biz parasını verdik, siz de götürün» deyip işin içinden çıktılar.

Ötekiler de tatilde olduklarını hiçbir iş yapmıyacaklarını söylüyorlardı. Sonunda kızların ikisi sepetleri yüklendiler. Biraz gittikten sonra da, sepeti yere koydular. Biri,

«Çok ağır bunlar» dedi. «Kollarımız koptu. Niçin taşıyoruz sanki, tatil bizim de hakkımız değil mi? İçindekileri şimdi yesek olmaz mı?»

Kızların en büyüğü,

«Yok» dedi. «Daha çok erken.»

Bu yüzden aralarında anlaşmazlık çıktı. Sonunda çocuklardan ikisi sepetleri aldı.

Az sonra onlar da yoruldular. Bu defa sıra şehirli kardeşlerdeydi. Ama ancak birkaç metre gidebildiler. En iyi çare sepetleri boşaltmaktı. Hemen ağaçların altına oturup içindekileri çıkardılar. Sofrayı, aldıkları türlü türlü yiyeceklerle donattılar. Yemeğe başladılar. Çok geçmeden herşeyi silip süpürmüşlerdi.

Sonra kalkıp ilerdeki tepelerin yolunu tuttular.

Güneş ortalığı kavuruyordu, tam tepedeydi. Kızların biri oturup dinlenmek istedi. Çocuklar yürüyelim diyorlardı. Yine aralarında anlaşmazlık çıktı. Sonunda hep birlikte bir ağacın altına yerleştiler. Neşeleri kaçmıştı. Az sonra kızlardan biri,

«Midem ağrıyor» dedi.

Öteki,

«Benim de» diye sızlandı.

En büyükleri,

«Çok yedik. Olacağı buydu zaten. Birazdan hepimiz hastalanacağız. Annem hep çok tatlı yemenin zararlı olduğunu söylemez mi?»

Şehirliler bu sözlere alınmışlardı.

«Size ömrünüzde yemediğiniz şeyler aldık. Ne güzel teşekkür bu böyle? Gel kardeşim biz gidelim» diye kardeşinin elinden tuttu büyük şehirli.

Hemen çocukların en büyüğü atıldı:

«Haydi biz de peşlerinden gidelim. Ormana giriyorlar, mutlaka kaybolurlar.»

Kızların büyüğü,

«Herkes hasta» dedi.

«Ben de tek başıma ormana giremem. Çok tehlikeli»

Kız,

«Ben de gelirim seninle» dedi. «Siz burada hastaların yanında kalın. Biz birazdan döneriz.»

İki büyük kardeş koşa koşa ormana girdiler. Görünürlerde kimsecikler yoktu. Artık iyice ormanın derinliklerine dalmışlardı. Bir ara kulaklarına bir ses geldi.

Birisi «İmdaaat, imdaaat» diye bağırıyordu. Hemen sesin geldiği tarafa koştular.

Kardeşi yerde upuzun yatıyor kız da onun baş ucun-

(Devamı sh. 50 de)

KARAGÖZ OYNUYORUZ

En Büyük Düşmanımız: Can Sıkıntısı!

Karagözcük — Babacığım, oh, hele şükür, bu yıl da tatile kavuştuk.

Karagöz — Sınıfını da geçtin. Şimdi artık rahat rahat tatilin tadını çıkarabilirsin.

Karagözcük — Öğretmenimiz son derste «Çocuklar, dedi, tatilde en büyük düşmanınız can sıkıntısıdır. Onun için bu düşmana karşı iyi silâhlanmanız gerekir.»

Karagöz — Yine çok doğru konuşmuş sizin öğretmen. Ben çocukken, tatil aylarında, ne yapacağımı bilmezdim de can sıkıntısından patlardım, bir takım saçma sapan yaramazlıklar, huysuzluklar yapardım ve babamdan her gün bir temiz dayak yerdim!

Karagözcük — Vah zavallı babacığım, vah.

Karagöz — Yaaa, biz hep dayakla büyüdük. Çünkü bizim zamanımızda bize böyle aklımızı kullanmasını öğreten öğretmenlerimiz, ana-babalarımız yoktu. Bak, öğretmeniniz size bu tatilde can sıkıntısına karşı silâhlanmanızı salık vermiş. Tabii bunun yollarını da göstermiştir.

Karagözcük — Tabiî gösterdi. Bir defa herkes kendine bir (iş programı) yapmalı, dedi.

Karagöz — Gördün mü bak, demek yalnız Devletler değil, tek tek insanlar da bir iş programı olmazsa rahat edemiyorlar.

Karagözcük — Gününüzü çeşitli işlere ayırın, dedi. Meselâ okuma saati, oyun saati, gezme saati, el işleri saati, misafirlik saati, dinlenme saati gibi. Sonra tatil aylarında muhakkak 5-6 iyi kitap okumalısınız. Doğan Kardeş'in «Tatil yarışmaları» için çalışmalısınız. Her sabah jimnastik yapmalısınız. Çürük dişlerinizi doldurtmalısınız. Şehirde tanımadığınız yerleri, müzeleri, camileri, sanat eserlerini ziyaret etmelisiniz.

Karagöz — Sahi bak, seninle beraber bir İstanbul gezi programı hazırlıyalım. Sen Topkapı Sarayı müzesinin her tarafını gördün mü?

Karagözcük — Hayır, görmedim babacığım, yalnız Hazine Dairesini tanıyorum.

Karagöz — Öyleyse ilk işimiz, Topkapı Sarayı Müzesini adamakıllı incelemek olsun. Bunun için birkaç gün ayırmak gerekecek. Sonra da Arkeoloji müzesine gidelim. O da birkaç günümüzü alır.

Karagözcük — Ben Kaariye müzesini de görmek istiyorum, mozaikleri pek güzelmiş.

Karagöz — Hay aklınla yaşa, ben de pek methini işittim, muhakkak görelim.

Karagözcük — Babacığım, ben Adalardan yalnız Büyük Ada'yı tanıyorum. Heybeli'yi, Burgaz'ı, Kınalı'yı hiç görmedim. Onları da bir görsek.

Karagöz — Al sana üç günlük bir gezi programı daha.

Karagözcük — Belgrad ormanları da pek güzelmiş. Bir gün de oraya gidelim.

Karagöz — Mükemmel... Bir sabah erkenden gideriz, bütün gün ormanda dolaşırız, piknik yaparız, voleybol oynarız.

Karagözcük — Aman ne iyi...

Karagöz — Bir gün de seni Yalova'ya götüreyim. Kaplıcaları görelim. İlk vapurla gider, son vapurla döneriz.

Karagözcük — Bir gün de Şile'ye gideriz.

Karagöz — Şile'nin plâjlarına doyum olmaz. Bütün kardeşler böyle bulundukları yerleri gezip tanısalar, tatilde hiç sıkılmazlar.

Karagözcük — Ben tatilde ağız armonikası çalmasını da öğreneceğim.

Karagöz — Çekeceğimiz var öyleyse!

Karagözcük — Merak etme babacığım, çok değil, her gün bir saat çalışacağım.

Karagöz — Aferin öyleyse. Görüyorum sen can sıkıntısına karşı mükemmel silâhlanmışsın. Bravo sana.

BİR SANATÇI KARDEŞİMİZİN ESERİ

Doğan Kardeş müsamerelerinde, bale temsillerine katılan Lili Barokas kardeş şimdi büyümüş, bale öğretmeni olmuş. Bize geçenlerde yayınladığı «ÇOCUKLAR İÇİN BALLET» adlı kitabını yolladı. Lili kardeş'in kitabı güzel, bol resimlerle süslü. Bu sanatçı kardeşin başarısına çok sevindik. Doğan Kardeş okuyucuları arasında da baleye meraklı olanlar bu kitaptan çok yararlanacaklar. Lili kardeşi candan kutlarız.

GÜRÜLTÜCÜ KOMŞU

ORMANDA, ırmağın kıyısında yaşlı çok yaşlı bir ağaç vardı. Burası, Bayan Kıvırcığın yuvasıydı. Altı yavrusuyla birlikte kalın dallardan birindeki bir kovukta otururdu. Bayan Kıvırcık pırıl pırıl tüylü yelpaze gibi koskocaman kuyruklu çok güzel bir sincaptı. Yavrularını her şeyden çok severdi Bayan Kıvırcık.

Bilgiç baykuş Kocagözün yuvası da bu ağacın gövdesindeydi. Komşuluğu eşsizdi Kocagözün. Sincaplar ailece bayılırlardı ona. Çok kibar, iyi yürekliydi. Kimseyi kırdığı görülmemişti, zaten gündüzün sesini duyan olmazdı. Uyurdu yuvasında. Geceleyin de avlanmaya çıkardı.

Günün birinde ağaca bir de yabancı gelip yerleşti. Bay Ağaçkakan çok ama pek çok gürültücü bir hayvandı. Bayan Kıvırcığın rahatı iyice kaçmıştı. Ağaçların dallarında kovuklarda yiyecek ararken çıkardığı tak-tak tak-tak! sesinin ardı arkası gelmiyordu.

Bir gün hayli zengin bir av geçirmişti eline. Bütün gücüyle çalışırken gürültü öylesine arttı ki uykusu çok ağır olan Kocagöz bile uyandı. Hemen yuvasından dışarı fırlayıp bu saygısız komşuya başladı söylenmeye... Ama öbürü tınmıyordu bile.

Bayan Kıvırcık, «sorma komşum» dedi. «Geleli beri yavrularımın da rahatı kaçtı. Bu düşüncesiz hayvanın vakitli vakitsiz tak-tak'larından rahat bir uyku uyuyamaz oldular.»

Kocagöz öfkeli öfkeli kanatlarını çırptı.

«Bu gürültüde nasıl uyunur? Hemen şimdi yeni bir yuva aramaktan başka çare yok.» Söylenerek ormanın derinliklerine daldı.

Üstelik en iyi dostunu da kaybeden sincap kardeş dertli dertli çevresine bakınıp duruyordu. Birden gözüne nehir boyunca uzanan incecik yolda ilerliyen iki çocuk ilişti. Daha iyi görebilmek için ağacın tepesindeki dallardan birine çıktı. Çocuklar tam o yaşlı ağacın dibine gelince, ellerindeki sepetleri yere koydular. Ve

çalı çırpı toplamağa başladılar.

Kuru dallarla kocaman bir ateş yakıp, üstüne çaydanlıklarını yerleştirdiler.

Sincap kardeşin içi bir türlü rahat etmiyordu. Kuru ağacın hemen dibinde ateş yanması hiç hoşuna gitmemişti. Alevler alt dalları yalayıp geçtikçe Bn. Kıvırcığın içi gidiyordu.

Çocuklar yemeklerini bitirdikten sonra ateşi dağıttılar. Sonra da iyice tepelediler. Ancak onlar uzaklaştıktan sonra sincap kardeş rahat bir nefes aldı. Bu huzursuz nöbetçilikten öylesine yorulmuştu ki yavrularını toplayıp yuvasına çekildi. Çok geçmeden de derin bir uykuya daldı.

Bay Ağaçkakan hâlâ kuşkulu gözlerle etrafını tarayıp duruyordu. Hafif bir duman kokusu genzini yakınca dikkat kesildi. Az sonra, kıpkırmızı alevler kuru ağacı sarıverdi. Ağaçkakan hemen Sincabın yuvasına koştu. Kapıyı olanca gücüyle gagalamaya başladı. Bayan Kıvırcık, yerinden fırladı. Bir yandan da alabildiğine söyleniyor, saygısıza iyi bir ders vermeyi tasarlıyordu. Kapıyı açınca donakaldı. Kocagözün yuvası bir bacayı andırıyordu. Duman çok geçmeden kendi yuvasını da kaplıyacaktı. Hemen içeri koştu. Telâşla yavrularını uyandırdı. Yuvadan çıkıp bitişik ağacın dalına geçtiler.

O sırada Kocagöz ormanda yeni bir yuva araştırıyordu; Uzaktan dumanları görünce meraklandı, geri döndü.

Artık kırmızı dilli alevler ağacın gövdesini yalamaya başlamıştı. Çok geçmeden yangının bütün ormanı saracağı meydandaydı.

Bayan kıvırcık endişeli endişeli, bir yanan yuvasına, bir de etraftaki ağaçlara bakıp duruyordu, Birden burnunun ucuna bir yağmur damlası düşüverdi.

Az sonra da bardaktan boşanırcasına yağmur yağmaya başladı. Öyle şiddetli yağıyordu ki çok geçmeden alevler görünmez oldu. Bayan Kıvırcık sevinçle bitişik ağacın dalında duran Ağaçkakana seslendi.

«Bak yangın söndü! Alevleri görünce aklım başımdan gidiverdi. Heyecandan sana teşekkür etmeyi bile unuttum. Haber vermeseydin içerde cayır cayır yanacaktık. Biliyor musun başkaları hakkında çarçabuk hüküm vermek çok yanlış. Bu yüzden ben de yanıldım. Sen bu ormandaki, belki de dünyadaki en dost canlısı komşusun. Ömrüm boyunca seninle dostluk etmek isterim.»

O gece Kocagöz yuva yapmaya elverişli bir ağaç buldu. Üçü de aynı ağaca yerleştiler ve eskisi gibi yaşamaya başladılar. Yalnız bu defa değişen bir şey vardı. Artık komşuları Ağaçkakanın tak-tak'larına gürültü gözü ile bakmıyorlardı. Kuşların şarkıları gibi onları da zevkle dinliyorlar, ikide bir bu çalışkan komşuyu övüyorlardı birbirlerine :

«Şu bizim ağaçkakan kardeş çok yararlı bir kuş doğrusu, ağaçları kemiren kurtları temizleyip çürümelerini önlüyor. Sonra, komşuluğuna da diyecek yok.»

Büyük İnsanlar

3

YERYÜZÜNÜN EN BÜYÜK
YARDIM TEŞKİLÂTINI KURAN

HENRI DUNANT

Hazırlayan :
S. Türkis Noyan

1859 senesinin Haziran ayında, İtalyanın Castiglione kasabasında görülmemiş bir hareketlilik vardı. Güneşten kızmış tozlu yollarda trampet ve borozan sesleri arasında durmadan askerler ilerliyor, çizmelerin yere vuruşundan, atların nal sesinden; kasabanın evleri âdeta titriyordu. Bütün halk sokaklara dökülmüş, savaşa giden askerleri uğurluyor, onlara başarı ve zafer diliyordu.

Bağırıp çağıran, mendil sallayan, gülen, ağlayan bu kalabalığın arasında beyazlar giymiş, yakışıklı kibar tavırlı genç bir adam da vardı. Gerek herkesten biraz ayrı duruşundan, gerekse giyiminden buranın yabancısı olduğu belli idi. Günlerden beri yolculuktaydı. Fransız İmparatoru III üncü Napolyon ile konuşulacak önemli bir işi olduğundan onu görmek için savaş alanına kadar gelmekten çekinmemişti. III üncü Napolyon İtalya ile Avusturya arasında çıkan savaşa, İtalyanlara yardım etmek üzere katılmıştı ve şu sıralarda Solferino şehri dolaylarındaki kanlı çarpışmaları idare ediyordu. Genç yabancı, İmparatorla konuşabilmek için cepheye çok yakın bulunan Castiglione kasabasında savaşın bitmesini beklemek zorunda kalmıştı.

Uzaktan duyulan silâh sesleri kâh yaklaşıyor, kâh uzaklaşıyor, bir yandan da cepheye aralıksız asker sevkediliyordu. Savaş böylece bütün gün devam etti. Öğleden sonra Avusturya ordularının geri çekilmeğe başladığı haberi duyuldu. Fakat top sesleri hâlâ yeri göğü titretiyordu. Akşama doğru gökyüzünü simsiyah bulutlar kapladı ve birden topların gümbürtüsünü bastıran müthiş bir gök gürültüsüyle kuvvetli bir sağnak bastırdı. Gökten boşanan sellerle sanki tabiat insanların bu amansız boğuşmalarına bir son vermek, dökülen kanları yıkamak istiyordu. Fırtına ve yağmur saatlerce sürdü. Nihayet geceleyin kudurmuş tabiat kuvvetleri yatışınca ortalığı bir ölüm sessizliği kapladı. Artık silâh sesleri de duyulmuyordu. Demek savaş sona ermişti.

Castiglione kasabasında gecelemekte olan, yabancı, yol yorgunluğuna rağmen uyuyamadığından sokağa çıktı. Gökte beliren tek tük yıldızların ışığında biraz dolaşmak istiyordu. Kasabadan biraz uzaklaşınca, ortalığın hiç te zannettiği kadar sessiz olmadığını anladı. Dikkatle kulak kabartınca, uzaktan, savaş alanındaki yaralıların iniltilerini duyabiliyordu. Genç adam kendini tutamadı, seslerin geldiği tarafa yürümeğe başladı. Karanlıkta güçlükle ilerlemesine rağmen, bir zaman sonra yerde hareketsiz yatan ilk insan ve hayvan gövdelerine rastladı. Elinde tuttuğu fenerin ışığında gördüğü manzara tüyler ürpertici idi. İlk anda midesi bulandı, bayılacağını zannetti, fakat sonra kendisini toparladı. Her tarafta gördüğü bu kanlı ve parçalanmış insan vücutları arasında nenüz yaşayan, can çekişen, inleyen, yardım isteyen yaralılar vardı. Bunlara yardım etmek, hayatlarını kurtarmak gerekti. Genç adam önüne gelen ilk yaralıyı kucaklayarak kasabaya taşıdı, rahat bir yere yerleştirdi, sonra kasaba halkını uyandırdı ve yardıma çağırdı. Eli ayağı tutan herkes genç yabancının idaresinde savaş alanındaki yaralıları evlere, okullara, kiliselere taşımağa, acele hazırlanmış yataklara ot minderlere ya-

tırmağa başladılar. Fakat bununla da iş bitmiyordu. Yaralılara bakmak, yaralarını temizleyip sarmak, su ve yemek vermek, tedavileriyle ilgilenmek gerekiyordu. Gerçi Fransız ordusunda hekimler vardı ama, binlerce yaralıya bakmak için birkaç hekim yeter miydi? İyi bir bakımla kurtulabilecek bir çok hasta bakımsızlık yüzünden ölüme terkediliyordu. Genç yabancı bu durumu derhal kavradığından bir an durmuyor, yaralılara yardım edebilmek için elinden geleni yapıyor ve kasaba halkını kendisiyle birlikte çalışmaya zorluyordu. Samanlıklardan kucak kucak saman taşıyıp yatak hazırlıyor evlerden sargı yapmak için çarşaf topluyor, kuyulardan kova kova su çekip yaraları yıkıyor, açları, susuzları eliyle doyuruyor, acı çekenlere teselli veriyordu. Genç adam böylece oradan oraya koşarken, bir evin arkasındaki avluda, yerdeki su birikintileri içinde yatan birkaç yaralı gördü. Hemen oraya gidip etraftakilere: «Bu ne?» diye bağırdı, «neden bu yaralıları da ötekilerin yanına taşımadınız?» Orada duran kadınlardan biri: «Bunlar düşman askeri de ondan!» diye cevap verdi. Genç adam: «Düşmanlar da insan değil mi?» diye çıkıştı. «Onların da canı var, onlar da acı çekiyor.» Sonra kadına dönerek: «Belki senin de cephede savaşan bir oğlun vardır. O da yaralanıp düşmanların eline düşse böyle soğuk taşların üstünde kıvrana kıvrana can vermesini ve kimseden yardım görmemesini istermisin?» dedi. Kadın birden ellerini yüzüne kapayarak hıçkırmaya başladı. Genç adam: «Haydi öyleyse, bu zavallıları da diğer yaralıların yanına taşıyalım ve onlara bizdenmiş gibi davranalım, acılarını dindirmeye çalışalım» diye devam etti. «Aslında insanların hepsi kardeştir. Hele acı çeken bir insanın karşısında dostluk düşmanlık gözetmek olmaz.»

★

Bu olaydan birkaç yıl sonra, 1862 yılında, Henri Dunant adındaki bir İsviçreli «Solferino'dan Anılar» başlıklı bir kitap yayınladı ve bütün Avrupa devletlerinin ileri gelenlerine bu kitaptan birer tane yolladı. Genç yazar, eserinde Solferino savaşında gördüklerini, yaralıların çektikleri acıları anlattıktan sonra şöyle demekteydi: «Harbte yaralananların böyle boş yere bakımsızlıktan ölmelerini önlemek için daha barış zamanında bazı hazırlıklar yapılmalıdır. Her ülkede bu amacı güden bir cemiyet kurulmalı ve bu cemiyet hasta bakmak görevini üzerine almak isteyen fedakâr kadın ve erkekleri eğitip yetiştirmelidir. Böylece savaş zamanlarında yaralıların bakımı ve tedavisi ile ilgilenebilecek bilgili ve tecrübeli bir hastabakıcı ordusu hizmete hazır durumda olur. Hattâ uluslararası bir anlaşma yapılarak bu hastabakıcıları tarafsız saymak onlara ve onların çalıştıkları binalara ateş etmemek, buraları savaş dışı kabul etmek gerektir. Bunun için de bu kuruma bağlı kimselerin özel bir işaretle belirtilmeleri lâzımdır.»

Kitabın yazarı Henri Dunant fikirlerini bu şekilde açıkladıktan sonra bütün devletlerin bu konuyu tartışmak ve bir anlaşmaya varmak üzere bir kongre toplanmasını öne sürmekteydi.

Henri Dunant, İsviçrenin Cenevre şehrinde 1828 de doğmuştu. Zengin bir tüccarın oğluydu. Kendisi de ilerde tüccar olup babasının işlerini devam ettireceğinden bu amaca göre yetiştirildi. Pariste büyük bir bankada ticaret işlerini kökünden öğrendi. Fakat genç Dunant bir yandan da sosyal yardım işleriyle ilgileniyordu. Annesi çok iyi kalpli, yardımsever bir kadın olduğundan Dunant daha küçük yaşından beri fakirlerin, hastaların dertleriyle uğraşmaya alıştırılmıştı. Annesiyle birlikte sık sık doğduğu şehrin fakirlerini, hastalarını ziyaret eder, onlara sepet sepet yiyecek, ilâç ve giyim eşyası taşırlardı. Henri Dunant delikanlılık çağına girince, kendiliğinden cezaevindeki tutsakları yoklar, onların dertlerini dinler, İncilden parçalar okuyarak teselli ve ümit vermeye çalışırdı. Bu gibi işlerle ilgilenmek üzere,

BUNLARI BİLİYOR MUSUNUZ?

1. **Gazoz, nelerden yapılır?**
2. **Çimentoyu tarihte ilk defa kimler ve nasıl bulmuşlar?**
3. **Bazı kimseler Nuh'un Gemisinin yurdumuzdaki dağların birinde olduğunu ileri sürmektedirler. Bu dağın adı nedir?**
4. **Yerkabuğunu meydana getiren kayalar, rüzgâr, yağmur ve diğer çeşitli etkilerle parçalanarak canlıların yiyeceklerine karışan birtakım yardımcı besin maddeleri meydana getirirler. Yalnız kayalardan biri başlı başına bir besin maddesidir. Acaba hangisi?**

Cevapları 43 üncü sayfada

başka gençlerle biraraya gelerek yardım cemiyetleri kurdu ve böylece başka insanlara faydalı olmaya, iyilik yapmaya gayret etti

Henri Dunant, öğrenim devresini bitirince iş hayatına atıldı. Büyük tasarıları vardı. Cezayirdeki verimsiz topraklarda su değirmenleri yaptırmak suretiyle oraları sulamak ve verimli hale getirmek istiyordu. Fakat bunun gerçekleştirilebilmesi için Fransız hükümetinden izin almak gerekiyordu. Henri Dunant işini sağlama bağlamak için Fransız İmparatoru III üncü Napolyonla konuşmaya karar verdi ve o sıralarda İtalyada ordularının başında savaşmakta olan İmparatoru görmek için cepheye kadar gitti. İşte böylece Henri Dunant Solferino savaşını yakından izlemek fırsatını buldu. Savaş alanında gördüğü acıklı sahneler de kendisine, kitabında açıkladığı fikirleri aşıladı: Harbde yaralanan askerlerle ilgilenecek, bunları savaş alanından cephe gerilerine götürecek, yaralarını sarıp, tedavilerini yapacak, bilgili, fedakâr hastabakıcılardan ibaret bir kurum meydana getirmek... Bu kurum yalnız bir ulusun değil, bütün ulusların olacak, savaşta dost, düşman gözetmiyecekti. Bu Kuruma bağlı olanlar da savaş dışı sayılacak, dost ve düşman tarafından eşit muamele göreceklerdi.

Henri Dunant'ın fikri önce Cenevre şehrinde ilgi gördü ve bir hukukçu olan Moynier ile yaşlı General Dufour, kendisiyle birleşerek bir Komite kurdular. Dunant'ın fikirlerini 10 madde halinde topladılar. Sonra bütün Avrupa devletlerini bir Kongreye davet ettiler. Dunant, bu çağrıyı desteklemek için şehir şehir dolaştı, devlet başkanları ile konuştu, fikirlerini açıkladı. Her taraftan anlayış ve ilgi gördü. Gerçekten de bu uğraşmaları boşa gitmedi. 1863 yılında 16 devletin temsilcisi Cenevrede bir Kongre halinde toplandılar. Bu Kongre sonunda Dunant'ın ortaya attığı fikirlere uygun olarak uluslararası KIZIL HAÇ teşkilâtı kuruldu.

Korkunç bir savaş sırasında tohumu atılan, sonra filizlenip yeryüzüne çıkarak dal budak salan bu faydalı ve şifalı fidan gelişedursun, onu eken ve titizlikle yetiştiren kimse kısa zaman sonra unutuluverdi. Daha girgin ve atılgan kimseler ön saflara geçmişler, Henri Dunant'ı bir kenara itmişlerdi. Halbuki o, Kızılhaç kurumunu meydana getirebilmek için kitaplar, propaganda yazıları bastırmak, seyahatler yapmak suretiyle hem servetini tüketmiş hem de özel işlerini yüzüstü bırakmıştı. İş hayatında uğradığı birçok başarısızlıklar da buna eklenince, Henri Dunant doğduğu şehirde barınamaz oldu. İş adamları ona düşman kesildiler, alacaklıları peşini bırakmıyor. Kimse de ona yardım etmek istemiyordu. Henri Dunant, büyük bir hayal kırıklığı içinde Paris'e taşındı ve burada senelerce yoksulluk içinde yaşadı. Fakat gene de aklı fikri büyük Projelerdeydi. Meselâ Uluslararası bir Kitaplık kurmak, Yahudilere Filistinde yeni bir anavatan hazırlamak, dünyada barışın devamını sağlamak istiyordu. Bu konularda her fırsatta konuşmalar yapıyor, yazılar yayınlıyordu. Sonra gene senelerce kayıplara karıştı. Artık kimse onun adını anmıyor, tanıyanlar öldüğünü zannediyorlardı.

1887 senesinde, İsviçrenin Heiden adlı küçük bir köyüne yabancı bir yolcu geldi. Bu, beyaz sakallı, temiz, fakat eski elbiseli yaşlı bir adamdı. Meraklı bakışlarla etrafına toplanan köy çocuklarına öğretmenin evini sordu ve çekingen bir tavırla kapıyı çaldı. Öğretmenin eşi bu yaşlı ve kılıksız adamı önce bir dilenciye benzettiğinden eline bir sadaka sıkıştırmak istedi, fakat sonra onun halinde bir başkalık olduğunu sezerek dileğini sordu. İhtiyar kibar bir tavırla: «Ben buranın yabancısıyım. Bana gece kalabileceğim ucuz bir yer gösterebilir misiniz?» diye sordu. Öğretmenin eşi ona köydeki kimsesizler ve yoksullar yurdunu tarif etti ve yabancı teşekkür ederek oradan ayrıldı. Akşam üstü kadın eşine olup bitenleri anlatınca, öğretmen: «Yabancının ismini sormadın mı?» dedi. Kadın: «Ben daha sormadan o kendisini tanıttı, ama ismi-

Dünya Yardım Dernekleri ve Türkiye Kızılay Cemiyeti

Sevgili kardeşler, Kızılhaç'ın kuruluşundan bahsederken bizim en büyük yardım kurumumuz olan Kızılay'ın tarihini ve çalışmalarını da yeniden hatırlamalıyız.

Eski HİLÂLİAHMER'imiz daha evvelleri (MARADAĞ ve MECRUHİNİ ASKERİYEYE İMDAT ve MUAVENET CEMİYETİ), yani "hasta yaralı askerlere imdat ve yardım derneği" idi. Zaten o zaman KIZILHAÇ Derneklerinin adı da bugünkü KIZILHAÇ (CROİX ROUGE) değildi. Bu sebeple evvelce adı HİLÂLİAHMER olan KIZILAY daha da önce bu Osmanlıca adı taşıyordu.

Yüzüncü yılını bu sene idrâk eden KIZILHAÇLAR Birliğinin dosyaları "TÜRKİYE KIZILAY DERNEĞİ" nin birçok KIZILHAÇ'lardan evvel ve CENEVRE'deki KIZILHAÇ'ların kuruluşundan ancak beş sene gibi kısa bir zaman sonra kurulduğunu bize bildirmektedir.

O günden bu yana sürekli olarak çalışmalarına devam eden Türkiye Kızılay Derneğinin bugün bütün memlekete yayılmış bir teşkilâtı, bu geniş teşkilâta üye olarak veya fahrî yahut da ücretli olarak çalışmak suretiyle bağlı 131289 üyesi vardır. Kızılay Derneği, aynı insanî gayelerin gerçekleşmesi yolunda çalışan Kızılhaç, Kızılaslan ve Güneş Dernekleri ile tam bir işbirliği halinde ve hiçbir din, ırk, siyaset, inanç ve bayrak farkı gözetmeksizin bütün insanlığa hizmet etmektedir. Bütün dünya milletleri arasında eğer bir gün Savaş tehditleri yerini kardeşlik bağlarına bırakacak olursa, Kızılay'ın ve adını saydığımız diğer derneklerin bu en insanî idealin gerçekleşmesindeki rolü büyük olacaktır.

Gerçekten Kızılay 105 yıla yakın bir zamandan beri, yani 1868 denberi bu evrensel gayeler ve bu evrensel teşkilât içinde faaliyette bulunmaktadır. Bugün, dünyanın hemen her memleketinde bir Kızılay, Kızılhaç veya Kızılaslan ve Güneş Derneği bulunmaktadır. Bütün bu dernekler, içinde bulunduğumuz 1963 yılının başından sonuna kadar ve dünyanın her memleketinde olmak üzere kuruluşlarının 100. yılını bu tesanüd havası içinde kutlamakta ve 15 Ağustos - 15 Eylül tarihleri arasında da İsviçre'de bir tören yapmaya hazırlanmaktadırlar.

---

ni pek hatırlayamıyorum. Galiba Henri Dunant gibi bir şeydi», diye cevap verdi. Öğretmen bu ismi duyunca hemen yerinden fırladı. «Ne? Henri Dunant mı? Sakın bu adam Kızılhaçın kurucusu olmasın? Hemen yoksullar yurduna gidip onu görmeliyim!» diye telâş içinde yabancıyı aramaya koştu. Gerçekten de o yoksul ve bitkin ihtiyar, büyük insan dostu Henri Dunant'ın ta kendisi idi. Hasta, parasız ve kimsesiz bir halde ömrünün son günlerini bu ıssız dağ köyünde geçirmeğe gelmişti. Başta köy öğretmeni olduğu halde bütün köylüler ondan dostluklarını ve yardımlarını esirgemediler. 1892 senesinde Uluslararası Kızılhaç kurumu Romada toplanınca, öğretmen Kongreye bir mektup yollayıp Henri Dunant'ın durumunu bildirdi. Onun henüz sağ olduğu ve sefalet içinde yaşadığı haberi bütün dünyada geniş yankılar uyandırdı ve bundan sonra Dunant'ın küçücük odasına dünyanın her yanından mektuplar, lediyeler yağmaya başladı. Hattâ Rus Çarının eşi kendisine maaş bile bağladı Böylece ihtiyar adamın hayatı yeniden biraz şenlendi. Nihayet 1901 yılında Henri Dunant'a ilk Nobel Barış Armağanı verildi. Bu şekilde, biraz geç de olsa, Dunant'ın insanlığa yapmış olduğu hizmet en güzel bir şekilde övülmüş oldu. Fakat Dunant bu armağanın kendisine kazandırdığı parayı kabul etmedi, onu hayır derneklerine bağışladı.

Henri Dunant daha birkaç sene Heiden köyünün yoksullar yurdundaki basit odasında yaşadı. Dünya olaylarını ve Kızılhaç Kurumunun gelişmesini uzaktan izledi. 1910 senesinde, 82 yaşında hayata gözlerini yumdu.

Yurdumuzda KIZILAY adı altında çalışan ve gerek savaşta, gerekse barışta, acı çeken insanlara yardım elini uzatan fedakâr Kurum da işte iyiliksever, insan dostu Henri Dunant'ın eseri olan Kızılhaç kurumunun bir dalıdır.

KATRAN BEBEK

TİLKİ kardeş ne zamandır Tavşan kardeşin peşindeydi.

Kurmadığı tuzak, denemediği hile kalmamıştı. Ama gene de bir türlü yakalıyamamıştı onu.

Günün birinde aklına parlak bir fikir geldi. Hemen bir kova ziftle bir bebek aldı. Bebeği yolun ortasına oturtup tepeden tırnağa yapışkan zifte buladı.

İşini bitirdiğinde keyifle söyleniyordu:

«Bu ziftli bebek şimdiye kadar düşündüğüm hilelerin en güzeli. Eşsiz bir fikir doğrusu.»

Sonra çalılıkların arasına girdi ve avını beklemeye koyuldu. Bir süre sonra Tavşan kardeş yolun başında göründü. Hoplaya zıplaya aşağıya doğru geliyordu. Birden ziftli bebekle karşılaşınca olduğu yerde donakaldı. Bu sevimli yaratığın kendisine hiç bir kötülük yapmadığını görünce konuşarak neyin nesi olduğunu anlamaya karar verdi:

«Günaydın dostum, havalar da güzel değil mi?»

Fakat öteki sesini bile çıkarmadı. Bir kaç defa daha seslendiği halde cevap alamayınca öfkeli öfkeli söylenmeye başladı: «Hiç mi görgün yok senin nedir? Selâm veriyorum, hatırını soruyorum, bir şeyler söylüyorum hiç aldırmıyorsun bile. Yoksa kulakların ağır mı işitiyor, bağırayım biraz daha öyleyse !»

Ama avaz avaz konuştuğu halde bebek oralı bile olmuyordu. Bu defa iyice sinirlendi: «Sen burnu beş karış havada kendini beğenmişin birisin» diye haykırdı. «Cevap versene dayanamıyorum şimdi bir tokat indireceğim.»

Hayret! Hiç bir şey yok! «Bak hele» dedi Tavşan, «Öyleyse sana unutamıyacağın bir ders vereyim de gözlerin açılsın.»

Sol ön yumruğunu kaldırıp olanca gücüyle yüzüne indirdi bebeğin. Ama ayağı katrana saplanıp kalıverdi. Çekti çekti çıkaramadı. Bütün çabaları boşa gidince, «Bırak beni! Yoksa karışmam» Diye bağırdı. Bebek tınmadı bile. Bunun üstüne Tavşan bir yumruk daha attı. Öbür ayağı da yapıştı kaldı. Artık öfkesinden küplere binmişti. Bu defa da arka ayaklariyle tekmeler atmaya başladı. Daha sonra bebeğe bir de kafa vurunca kıskıvrak yapışıp kalıverdi:

Tilkinin keyfine diyecek yoktu, salınarak çalılıkların arasından çıktı. Ağzı kulaklarına varıyordu:

«Günaydın dostum, şu bizim ziftli bebek pek kendini beğenmiş bir şey doğrusu, ama bence sende de hiç akıl yok. Ne vardı bu kadar uğraşacak onunla...»

Tilki sinsi sinsi gülüyordu. Anlaşılan tavşanın perişan hali çok hoşuna gitmişti. Üstelik bir de Tavşan kendisini kurtarsın diye ona yalvarmaya başlamaz mı?

Bu defa tilkinin kahkahaları ortalığı çınlatmaya başladı. Gözlerinden yaşlar geliyordu neredeyse.

«Ne olursun beni buradan kurtar» dedi Tavşan,

«Kurtarayım mı? Neler söylüyorsun dostum! Ben seni kızartıp akşama kendime güzel bir ziyafet çekeceğim.»

«Yapma Tilki kardeş acı bana, Akşam yemeğine istediğini getireyim ben sana.»

Tilki sinsi sinsi güldü:

«Ama benim canım başka bir şey istemiyor ki! Üstelik tavşan kızartması da gözümde tütüyor.» Ağzını şapırdattı. Baksana sabırsız-

(Devamı sh. 50 de)

Kâğıt Kayıklarım

TAGORE'dan

Çeviren :
Gülen **OKTAY**

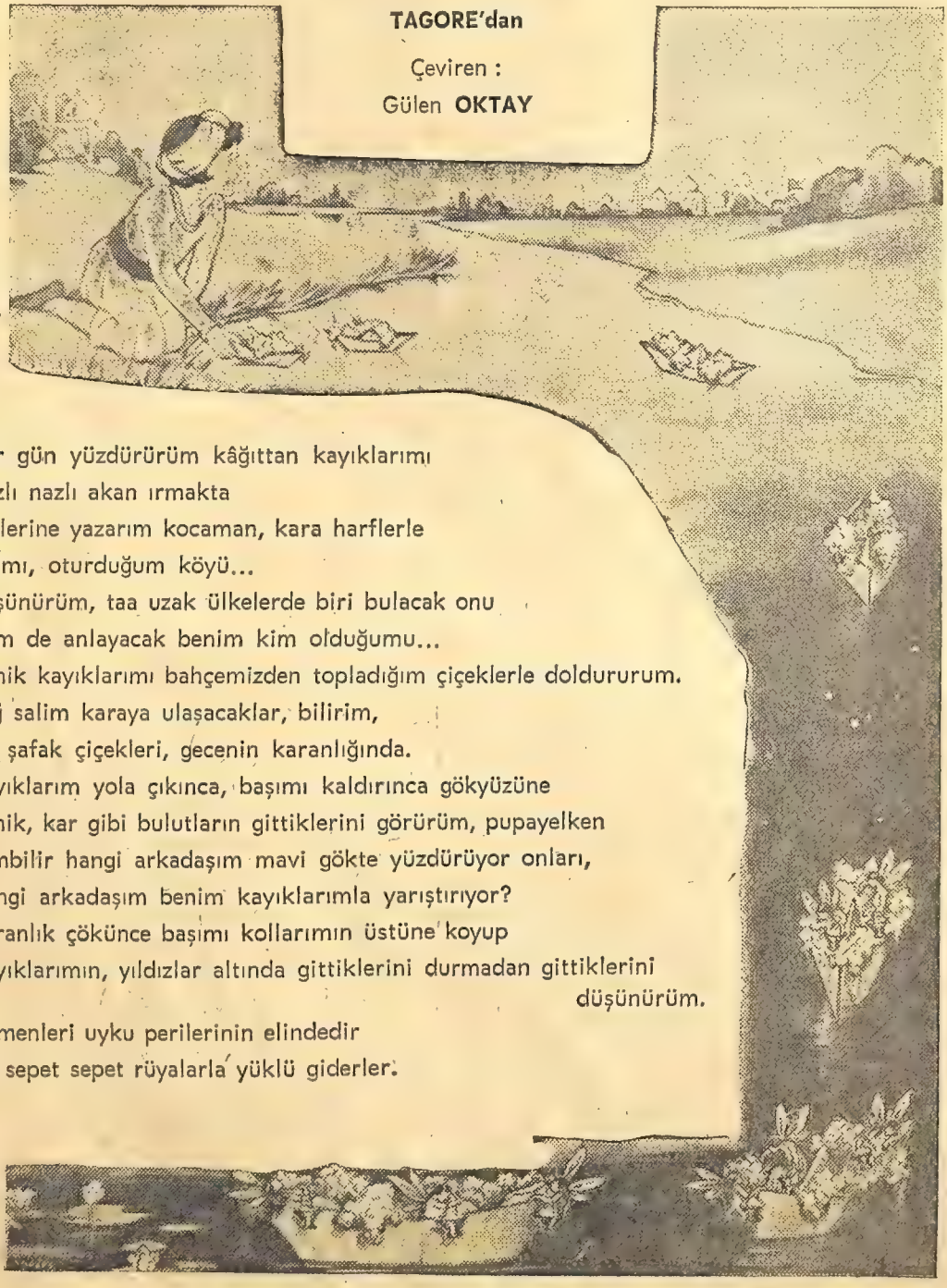

Her gün yüzdürürüm kâğıttan kayıklarımı
Nazlı nazlı akan ırmakta
Üstlerine yazarım kocaman, kara harflerle
Adımı, oturduğum köyü...
Düşünürüm, taa uzak ülkelerde biri bulacak onu
Hem de anlayacak benim kim olduğumu...
Minik kayıklarımı bahçemizden topladığım çiçeklerle doldururum.
Sağ salim karaya ulaşacaklar, bilirim,
Bu şafak çiçekleri, gecenin karanlığında.
Kayıklarım yola çıkınca, başımı kaldırınca gökyüzüne
Minik, kar gibi bulutların gittiklerini görürüm, pupayelken
Kimbilir hangi arkadaşım mavi gökte yüzdürüyor onları,
Hangi arkadaşım benim kayıklarımla yarıştırıyor?
Karanlık çökünce başımı kollarımın üstüne koyup
Kayıklarımın, yıldızlar altında gittiklerini durmadan gittiklerini
düşünürüm.
Dümenleri uyku perilerinin elindedir
Ve sepet sepet rüyalarla yüklü giderler.

Siz olsaydınız, Ne yapardınız acaba?

BU gerçek bir olaydır. Evet, evet benim başımdan geçti. Yarısına gelince, bazılarınız hortlak hikâyelerinden biri deyivereceksiniz ama acele etmeyin. İlkin sonuna kadar okuyun, sonra kararınızı verirsiniz. Ne olduysa, işte o okulu bitirme toplantısında oldu. Sınavlardan sonra okulda büyük bir eğlence hazırlanmıştı.

Her şeyi dünkü gibi hatırlıyorum. Annemi, babamı öptüm. «Allah rahatlık versin, ben erkenden dönerim» dedim.

Bisikletime atlayıp Metinlerin evinin yolunu tuttum. Metin en candan arkadaşımdır. Çok iyi bir çocuktur. Arkadaşları için gerekirse sırtından gömleğini çıkarıp verir. Dokuz yıldır birbirimizi tanırız. Hiç birbirimizden ayrılmayız.

Metin'lerin kapısına vardığımda saat akşamın sekiz buçuğuydu. Uzun uzun iki defa ıslık çaldım. Balkondaki ışık iki defa yanıp söndü. Bu aramızdaki özel bir işaretti. Beni duyduğunu, hemen dışarı çıkacağını bildiriyordu.

Metin'i beklerken yağmur da hafif hafif çiselemeğe başladı. Yağmurluğumu yanıma almadığıma pişman olmuştum.

Ön kapı açıldı. Metin merdivenlerden yere atladığında bir yandan da paltosunu giymeğe çalışıyordu. Onun huyu böyleydi. Evden çıkarken, merdivenleri hiç kullanmazdı. Hemen Metini arkalığa aldım.

Okul bir tepenin üstündeydi. Oradan bütün kasaba görünüyordu. Az ötesinde kasabanın en büyük mezarlığı vardı. Bir okulun böyle, mezarlığa hemen hemen bitişik olması biraz garipti. Ama elden ne gelir? Yapmışlar bir kere.

Biz mezarlığın yanından geçmemek için daha uzunca olan yolu tuttuk. Metin başını çevirip yan tarafa baktı:

«Ne de olsa insan ürperiyor» diye söylendi.

«İç açıcı şeyler düşün» dedim. «Bak bir ziyafete gidiyoruz.»

Toplantı öyle pek parlak olmadı. Davetlilerin çoğu yağmur yüzünden gelmemişti. Eve gitmek için kalktığımızda saat dokuz buçuğa geliyordu. Öbür şubeden iki çocuk yanımıza geldi. Biri:

«Bisikletiniz var mı?» diye sordu.

Ben daha «evet» demeye kalmadan Metin:

«Ne o, çocuklar» dedi. «Yoksa geceleyin mezarlığın yanından geçmeğe korkuyor musunuz?»

Sözlerine kendisi de gülüyordu. Şaka yapıyordu ama ötekiler işi ciddiye aldılar. Metin'le iki çocuk münakaşaya başladılar. Birbirlerine meydan okuyorlardı. Etraflarına büyük bir kalabalık toplanmıştı. Onları yatıştırmak için araya girdim.

«Durun, çocuklar» dedim. «Benim de bir çift sözüm var. Biraz da beni dinleyin.» Durmadan ruhlardan, perilerden bahsetmeleri iyice sinirime dokunmuştu. Nasıl olduysa ağzımdan şu sözler çıkıverdi: «Eğer siz korkuyorsanız mezarlığa ben tek başıma giderim.»

Sesim kulağıma gelince kendim de şaşırmıştım ama olan olmuştu bir defa. Çocuklar beni şöyle bir tepeden tırnağa süzdükten sonra gülmeğe başladılar. Hem bu saçma münakaşaya hem de alaycı bakışlarına bir son vermek istiyordum.

Metin kararımın kesin olup olmadığını sordu. Beni hiç bir şeyin caydıramıyacağını söyleyince, kalabalıktan bir ses:

«Peki» dedi. «Oraya gittiğini nasıl anlıyacağız?» Çocuklardan biri buna da bir çare buldu. Bir sınıftan bir cetvel alıp getirdi. Onu mezartaşlarından birinin yanına yere sokmamı söyledi. Sabahleyin cetveli orada görürlerse sözümü yerine getirdiğimi anlıyacaklardı. İyi bir fikirdi bu. Kabul ettim.

Metin, «ben de seninle geleyim mi?» diye sordu.

«Yok, canım» dedim. «Ben on dakikaya kadar dönerim.»

Yağmur daha dinmemişti. Çocuklardan birinin yağmurluğunu istedim. Epeyce büyük bir şeydi. Etekleri nerdeyse yere değecekti.

Kapıyı açıp karanlığa daldım. Kendi kendime, böyle bir şeye kalkışmak için insanın biraz kaçık olması gerektiğini düşünüyordum. Islık çalmağa başladım. Mezarlığa iyice yaklaşmıştım.

Bir sıra ağaç etrafı duvar gibi çeviriyordu. Rüzgâr dallar arasından eserken iniltiyi andıran boğuk bir uğultu çıkarıyordu. Yol üstünde yer yer minik su gölcükleri belirmişti. Karanlıkta bastığım yeri de iyice göremiyordum. Bir iki defa su birikintisine bastım.

Nihayet kapıya vardım. Durdum. Şöyle bir mezar taşlarına baktım. Aklıma babamın bir sözü geldi :

«İnsan ölülerden korkmamalı» demişti.

«Kötülük dirilerden gelir. Onlardan çekinmelisin.» Omuzlarımı kaldırdım. İçeri girdim. Mezarların arasında yürüyordum. Doğrusu hiç korkmuyorum.

Cetveli sokacak uygun bir yer aradım. Oradaki mezar taşlarının en kocamanını seçtim. Cebimden cetveli çıkardım. Eğilip toprağa soktum. Toprağın alt kısmı üstü gibi yumuşak değildi. Bütün kuvvetimi toplıyarak yere doğru itmeğe başladım. Pek az bir kısmı dışarda kalmıştı.

İşimi bitirdikten sonra yüzümdeki yağmur damlalarını sildim. Etrafıma bakındım. Kendi kendimle iftihar ediyordum doğrusu. Öyle ya hiç korkmuyordum. Yarın sabah çocukların cetvele nasıl aptal aptal bakıp cesaretime hayran kalacaklarını düşünerek gülümsedim.

Ayağa kalkmak için davrandım. Fakat! Kıpırdayamıyordum. Bütün kuvvetim kesilmişti. Tekrar kalkmaya çabaladım. Bir şey veya birisi beni yere doğru çekiyordu. Üstelik bağıramıyordum da. Dilim damağım kurumuştu. Sesim çıkmıyordu. Korkudan dona kalmıştım. Kalbim şakaklarım çatlıyacakmış gibi küt küt atıyordu. Sanki mezara doğru çekiliyordum. Bir ara ayağım kaydı. Mezarın üstüne kapaklandım.

O anda ölecekmişim gibi geldi bana. Halbuki ben yaşamak istiyordum. Çılgına dönmüştüm.

Kafamdan binbir türlü düşünce geçiyordu. Canımı kurtarmak için ne yapabilirdim. Birden sadece yağmurluğumun çekilmekte olduğunu farkettim. Başka tarafıma dokunan yoktu.

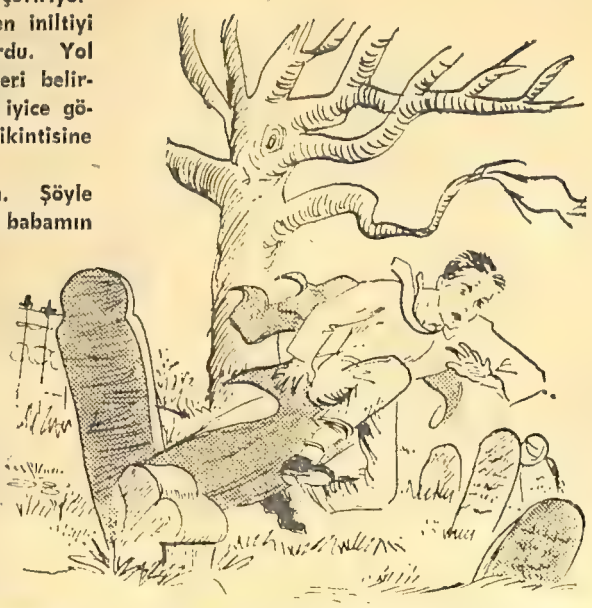

Hemen sırtımdan çıkardım yağmurluğu. Kurtulmuştum. Arkama bile bakmadan hemen okula seğirttim. Kapıdan içeri girdim. Çocuklar beni görünce ağızları açık kaldı. Zangır zangır titriyordum. Üstüm başım çamur içindeydi, epeyce de ıslanmıştım.

Başıma gelenleri anlattım. Beni sessiz sessiz dinlediler. Sonra birisi bekçiye haber verdi. Bekçi yanına bir de polis alıp geldi. Onlara da hikâyemi olduğu gibi anlattım, inanmadılar.

Delil olup olmadığını sordular. Eğer isterlerse mezarlığa gidip kendi gözleriyle görebileceklerini söyledim.

Ben de peşlerine takıldım. Adamlara mezar taşını işaret ettim. Yaklaşarak cep fenerlerini üstüne tuttular. Polis yağmurluğun üstüne eğildi. Yerden kaldırmak için çekiyordu. Birden gülmeğe başladı. Öylesine kızmıştım ki, ters ters söylendim:

«Ortalıkta öyle komik bir şey varsa, söyleyin biz de gülelim!»

Adam hiç sesini çıkarmadı. Tekrar yağmurluğu çekti. Fakat kıpırdamıyordu. Yere çakılmış gibiydi. Feneri iyice yaklaştırıp baktım. Cetvel tutuyordu yağmurluğu. Cetvelle birlikte onun da bir ucunu yere gömmemiş miyim!

Çiçek Kurutmak

ÇİÇEKLERİN en bol ve çeşitli olduğu bir mevsimde bulunduğumuzdan sizlere çiçek kurutmak üzerinde birkaç söz söylemek ve bilgi vermek istiyoruz. Herhalde aranızda bazılarınız buna şimdiye kadar heves etmiş ve hattâ denemişsinizdir. Gerçekten çiçek kurutmak birçok bakımlardan faydalı ve aynı zamanda da eğlenceli bir meraktır. Çünkü bu sayede bitkilerle yakından ilgilenir onların ayrı ayrı özelliklerini inceleyebilir bilginizi genişletmek imkânını bulursunuz. Ayrıca kuruttuğunuz çiçek ve yapraklar, yapmış olduğunuz eğlenceli bir kır gezisini, veya bir tatil seyahatini ilerde gene gözünüzün önünde canlandırmağa yarayacak güzel birer hâtıradır. Bunun dışında kurutulmuş çeşitli çiçek ve otları değişik şekillerde bir araya getirip karton üzerine yapıştırmak suretile gayet güzel tablolar yapabilirsiniz. Fakat her şeyden evvel dikkatle hazırlanmış zengin bir çiçek koleksiyonu meydana getirmeniz lâzımdır.

Çiçek kurutmak için şunlara ihtiyacınız vardır: İşe yaramayan eski, kalın bir kitap ve bol bol kurutma kâğıdı...Kalın kitabın herhangi bir yerini açıp iki kurutma kâğıdı koyun. Kurutacağınız çiçeği bu kurutma kâğıtları arasına yerleştirin, yapraklarının düzgün olmasına dikkat edin. Çiçeğin durumunu bozmadan ve kaydırmadan kitabı kapayın. Sonra bütün ağırlığınızla kitabın üzerine basın. Ayak değiştirerek beş dakika aralıksız kurutulacak çiçeği ezin. Böylece bitkinin içinde bulunan su, kurutma kâğıtları tarafından emilir ve çiçek çürümekten, kırışmaktan korunmuş olur. Şimdi kitabı kapalı durumda bir dolabın veya sandığın altına koyun. Kitaplığınızdaki diğer kitapların arasına sıkıştırsanız da olur. Kurutacağınız bitkiler böylece 4 hafta kuvvetli bir basınç altında bulundurulmalıdır. Bu süre içinde sakın kitabı açmayın, yoksa çiçeğin rengi bozulur. Dört hafta sonra, eğer çiçek hâlâ kurutma kâğıtlarına yapışıksa, henüz tam olarak kurumamış demektir ve bir hafta daha öylece kalması gerekmektedir.

Kurutulmuş çiçek ve otları beyaz veya renkli karton üzerine, bir demet veya kır manzarası veya istediğiniz başka bir şekilde biraraya getirerek kola ile yapıştırın. Sonra üzerine ispirtolu vernik sürün. Bu şekilde elde edeceğiniz tabloyu çerçeveletip duvara asabilirsiniz. Arkadaşlarınıza veya yakınlarınıza kendi emeğinizle yapılmış böyle değişik bir tablo hediye ederseniz onları çok sevindireceğinize de hiç şüpheniz olmasın.

S. Türkis NOYAN

Lâlenin Bahçesi

Bahçede dolaşırlarken Lâle babasına dert yanıyordu:

«Şu bizim komşunun oğlu Oktay var ya, durmadan övünüyor. Sözde o herkesten iyi fasulye yetiştirirmiş. Öyle ki, yarış yapsaymışız benimkilerin tepesinden bakarmış onun ektiği fasulyeler. Benim de onuruma dokundu doğrusu. Ondan daha iyisini yetiştireceğim. Ne olur bana yardım edin.»

«Yoo! Bak işte bu doğru olmaz,» dedi babası. «Kendi başına yapmalısın bu işi. Üstelik evde fasulye tohumu bile yok. Ama sana bu iş için gerekli ilk bilgileri veririm.»

Baba kız işbirliği yapmıya karar verdiler. Lâlenin kendi minik bahçesinde dört fasulye dikecek kadar yer vardı. Hemen fasulyelerin sarılacağı sırıkları dikmeğe başladılar. Baba dört uzun sopayı yarım metre kadar aralıkla yere soktu. Sonra tepelerinden ikişer ikişer birbirlerine bağladı.

«A! a! Bunlar başka türlü bir fasulye. Kırmızılı, siyahlı. Bunlar da ötekiler gibi, yarım metre kadar derinlikte mi ekilir.»

«Evet, evet, şu sopayla bir çukur aç. Her şey tamam. Yalnız bu fasulyelerin bir özelliği var. Hiç sırıklara nasıl tırmandıklarına dikkat ettin mi?»

«İşte, kendi kendilerine döne döne sopalara sarılıyorlar.»

«Oyle, öyle ama yine de ekilirken çok dikkat etmek gereklidir. Fasulyeler soldan sağa doğru sarılırlar. Eğer sırığı ters tarafa sokarsan, sağda sarılacak başka bir yer arar.»

Şimdi artık Lâlenin bahçesi iyice kalabalıklaştı. Babası bahçeye başka şeyler dikerken o da tohumlarından isteyip aldı. Kız babasına bahçe işlerinde yardım etmeğe bayılıyor. Fideleri dikerken

babası bazı açıklamalar yapar. Lâle de bu öğütleri dikkatle dinler:

«Bu fideler için büyük çukurlar aç. Köklerindeki toprakla birlikte dikeceksin. Toprağa gömdükten sonra yumruklarınla sıkı sıkı bastıracaksın.»

Şimdi Lâlenin bahçesi de Oktayınki kadar güzel oldu.

Gülen OKTAY

YEŞİL DÜNYA

Yeryüzündeki uçsuz bucaksız ormanlardan biri de Güney Amerikadadır.

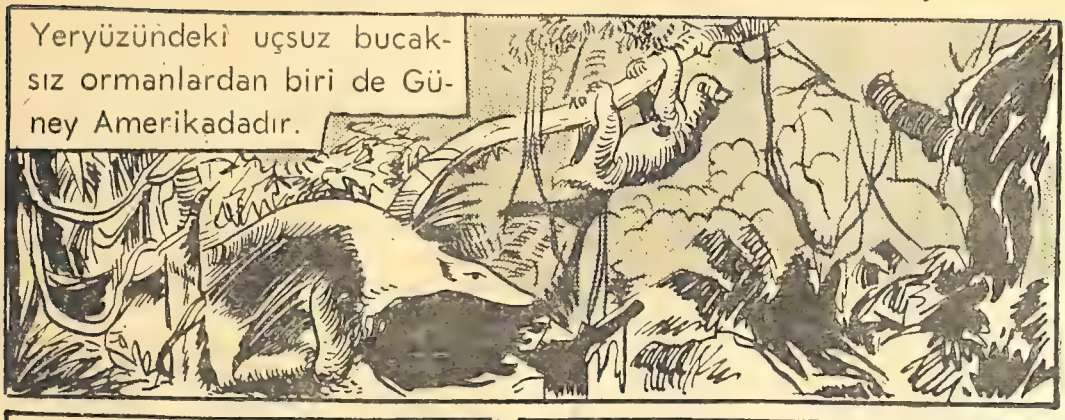

Amazon nehri, sayısız kollariyle, bu balta girmemiş ormanın içine bir ağ gibi yayılmıştır. Burada türlü türlü vahşi hayvanlar yaşar.

Ormanın derinliklerinde çeşitli yerli kabileler vardır. Buraları hayli tehlikelidir. Yerliler zehirli oklarla kafa avlarlar.

Buralarda yıllarca, vahşi hayvanların ve yerlilerin sesleri yankılanmıştı. Ama günün birinde tatlı bir müzik sesi duyuluverdi.

Şu yandan geliyor galiba.

Usulca yaklaşıp dalları araladıklarında.

Bir beyazla karşılaştılar. Hamağına uzanmış bu İngiliz Richard Spruce'dir. Gayda çalıyordu.

Kaçmayın! Kaçmayın! Nasıl çaldıklarımı, beğendiniz mi?

Çok geçmeden yerlilerle dost oldu.

Daha dün gece geldim. Ülkenizdeki bitkilerden örnekler toplıyacağım.

Onlara araçlarını gösterdi.

O büyüteçtir

Ömrümde böyle bir şey görmemiştim.

Kabile reisinden kendisine yardım etmelerini istedi.

Bir kayığımız var ama bilmem ki....

Spruce gaydasını onlara hediye etti.

Peki, peki! Hepimiz seninle birlikte çalışacağız.

Yerliler sırıklarla kayığı idare ederken, Bilgin de teleskopuyla yeşil kıyıyı tarıyordu.
Demir atalım, şurada bir bitki gördüm.
Yürüyerek kıyıya gitti.
Timsah var yaklaşma!
Bir şey yapmaz onlar. Karınları tok güneşleniyorlar.

Bilgin bazan, yaprak koparmak için ağaçlara tırmanıyordu.

Geceleri kayığı çekiyorlardı. Yaktıkları ateşin etrafında yerliler dans edip şarkılar söylerken, bilgin de rastladığı bitkilere ait notlar alıyordu.

Mehtaplı bir gece Spruce hamağında uyurken, yerlilerden biri tüfeğini aldı.

Az sonra bilgin, korkunç bağırışmalar ve tüfek sesleriyle yerinden fırladı.

Yerlilerin hepsi aya dönmüşler avaz avaz bağırıyorlar, biri de durmadan havaya kurşun atıyordu.

Ne var? Ne oluyor böyle?

Bak bak! Ayı bir şey yiyor!

Bilgin başını kaldırıp baktı, Ay tutulmuştu.

Korkmayın ay yine eskisi gibi. Onu bir hayvanın filân yediği yok. Yalnız dünyanın gölgesi içine girmiş, güneşten ışık alamıyor. İşte hepsi bu kadar.

Spruce yıllarca bu insan ayağı girmemiş yerlerde dolaştı. Nehrin akıntılı yerlerinde birkaç defa, devrilme tehlikesi atlattı.

Bilgin sıcak ülkelere alışkın değildi sık sık yatağa düşüyordu.

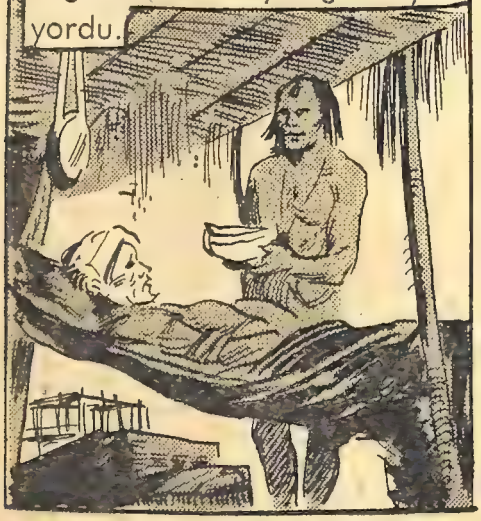

Tam onbeş yıl Amazon ormanlarında dolaştı. İngiltere'ye döndüğünde 30.000 kadar bitki örneği toplamıştı. Bunları sınıflandırdı. Çeşitli açıklamalarla birlikte çizdiği haritaya geçirdi.

Gelenekleri ve iklim şartlarını incelerler. Sıcak ülkelerdeki çeşitli hastalıklara ilâçlar araştırırlar. Bütün bu çabalar orman dünyasına uygar dünyanın kapılarını açmaktadır.

Robert Spruce Amazon nehrinin geçtiği, balta girmemiş ormanlara ait karanlık noktaları aydınlattı. Onun gibi daha birçok bilginler de yeryüzündeki ormanları karış karış gezerler. Rastladıkları bitkileri hayvanları ve kabileleri sınıflandırırlar. Nehirlerin yerleşme bölgelerinin haritalarını çizerler.

Ponpon Tavşanın Serüvenleri

Yazan : Nevfel AKER

ANNE Tavşan toprak altındaki yuvasında beş yavrusu ile yaşıyordu. Yuva oldukça geniş olduğundan hepsi rahatça sığabiliyorlardı. Dar bir tünelle yeryüzüne çıkılıyordu. Pompon, yavruları birer buçuk aylık olduğu halde, onları bir kere olsun toprağın yüzüne çıkarmamıştı. Uzun zaman sütü ile beslemiş, sonra da dışardan bulduğu yiyecekleri önlerine kadar getirmişti. Yavrularını doğururken kuru toprakta yatmamaları için, göğsünden yolup onlara yumuşacık bir yatak yaptığı tüyler, hâlâ yuvanın bir köşesinde dağılmış, duruyordu. Ama yavrular artık büyüdüklerinden yeryüzünü çok merak ediyorlardı.

Bir sabah annelerinin yine dışarı çıkmak için hazırlandığını gören yavrular:

— Anne ne olur bizde seninle beraber gelelim, yanında uslu uslu yürür sözünü dinleriz. Hem artık büyüdük, masal gibi anlattığın yeryüzünü, parlak güneşi, açan renk renk çiçekleri görmek istiyoruz dediler. Fakat Pompon anne:

— Olmaz yavrularım! Biraz daha bekleyiniz. Henüz dışarda karşılaşacağınız tehlikelerden kendinizi koruyacak kadar büyümediniz... Sonra gözleriniz güneşin ışığı ile kamaşır hiçbir yeri göremezsiniz. İnanmazsanız gelin size güneşi göstereyim. Yavrular bu işe sevindiler, nihayet çok merak ettikleri güneşi görebileceklerdi. Dolambaçlı, dar tünelden yürüye yürüye yeryüzüne çıktılar. Meğer annelerinin hakkı varmış. O karanlık yerden çıkınca güneşin parlaklığı ile gözleri kamaştı, birşey göremediler. Bunu fırsat bilen pompon tavşan:

— Gördünüz ya güneş nasıl parlak? Haydi şimdi hemen yuvaya dönün, bugün banyo gününüz olduğunu da unutmayın. İyice bütün vücudunüzü yalayın geldiğim zaman tüylerinizi pırıl pırıl göreceğim diyerek, yavrular uzaklaşıncaya kadar arkalarından baktı.

Yavrular da anneleri ile kalmak istedikleri halde çaresiz yuvaya döndüler. Doğrusu bu karanlık toprak altında yaşamaktan artık çok sıkılmışlardı. Ama annelerinin bir şey için olmaz dedi mi sözünden dönmiyeceğinide öğrenmişlerdi. Yuvaya gelince bir sıraya dizildiler, arka ayaklarının üzerine oturup ön ayakları ile yüzlerini yıkamaya başladılar. Bu iş epeyce sürdü. Bu arada annelerinin başına gelenlerden haberleri yoktu. Yuvanın içinde oynamaya daldılar.

★

Anne Ponpon tünelin yeryüzüne çıkılan ağzında bir süre durarak etrafı kolladı. Sonra yavaş yavaş dışarı çıktı. Onun da gözleri ışıktan kamaşıyordu ama artık buna alıştığından aldırış etmiyordu. Gözlerini biraz kısarak yavaş yavaş, alıştıra alıştıra açıyordu. Ortada tehlikeli bir şey göremeyince epey zamandan beri dadandığı bir sebze bahçesinin yolunu tuttu. Yıldırım gibi koşuyor bahçeye biran evvel

erişmek istiyordu. Karnı çok acıkmıştı ama yavrularına da bir şeyler bulup götürmeliydi. Sonra tekrar dışarı çıkar kendi karnını doyururdu.

Bahçeyi çeviren tahta perdenin altında sığacağı kadar bir delik açmıştı oraya gelince başını içeri uzatıp bakındı. Çünkü çok vakit bahçıvanın köpeği daha bağlanmamış oluyordu. O zaman ponpon içeri girmeden geri döner, başka yerlerde yiyecek arardı. Ne ise ki o sabah köpek bağlı idi. Yuvasının önünde uyuyordu. İçeri girdi ve tahta perdenin dibinden hızla koşmağa başladı. Havuç tarlasına gelince, bahçıvanın onları sökerek, öbek öbek yığın yapmış olduğunu gördü. Taşıyabileceği kadar büyük bir havucu gözüne kestirerek, yapraklarından ağzı ile tutup geri döndü. Tel kafesle çevrili bir kümeste bir sürü tavşan koşuşup duruyorlardı. Biran durup onlarla biraz konuşmak istedi ama çocuklarının aç oldukları aklına gelince tekrar koşmaya başladı. Tam delikten dışarı çıkacağı sırada köpek onu gördü ve zincirini koparacakmış gibi havlaya havlaya üstüne atıldı. Ama Ponpon çoktan dışarı fırlamış yuvasının yolunu tutmuştu. Köpek hırslı hırslı havlıyordu. Ponpon hızla giderken bir çalının arkasından fırlayan bir tavşanla çarpıştı, sarsılarak ikisi birden yere düştü, Ponponun havucu ağzından fırladı. Öteki tavşan başını uğuşturuken, Ponpon da ağzının kanadığını hissederek ön ayağı ile yoklayınca dişinin birinin kırılmış olduğunu anladı. Canı yandı ama hızlı koştuğu için kabahati kendinde bularak:

— Oh... Affedersiniz, telâşımdan size çarptım dedi. Öteki tavşan:

— Asıl ben sizden af dilemeliyim. Öyle çalının arkasından birdenbire karşınıza çıkmasaydım çarpışmıyacaktık, havucunuz yere düşmiyecek, dişiniz de kırılmıyacaktı. En lüzumlu kesici dişlerinizden birinin kırılmasına sebep olduğum için çok üzüldüm. Doğrusunu isterseniz köpek havlamasını işitince, civarda av köpekleri var sandım da yavrularımı yoklayayım dedim. Ponpon:

— Demek yavrularınız da var, peki ama onları nasıl dışarı çıkardınız? Herhalde çok büyümüş olmalılar dedi. Öteki tavşan:

— Hayır daha üç haftalık. Bugün ilk defa onları yeryüzüne çıkarıp güneşi gösterdim. Ama herbiri bir yöne dağıldı. Görseniz pek yaramaz şeyler. Sizin yavrularınız yok mu? Ponpon:

— Var, hem de beş tane. Birer buçuk aylık oldular ama daha yuvadan çıkmalarına izin vermiyorum. Bu havucu da onlara götürüyordum. Öteki tavşan:

— Oooo, maşallah! Yavrularınız epeyi büyümüş, pekâlâ kendi kendilerine yiyeceklerini bulabilirler. Çok genç görünüyorsunuz, herhalde ilk yavrularınızı yetiştiriyorsunuz? Ponpon:

— Evet ilk yavrulayışım. Zaten ben de sadece sekiz aylığım Tecrübesiz olduğum için yavrularımı yetiştirmekte çok zorluk çekiyorum. Ah affedersiniz kendimi size tanıtmayı unuttum. İsmim Ponpon'dur. Öteki tavşan:

— Ya öyle, telâşımdan bende ismimi söylemeyi akıl edemedim Benim ismim de Maviş, dedi.

Maviş tavşanın tüyleri gümüş rengi, gözleri de mavi idi. Halbuki Ponpon uzun beyaz tüyleri ile gerçekten de bir ponpona benziyordu. Gözleri de kırmızı idi.

O aralık her çalının arkasından, meraklı gözleri faltaşı gibi başlar, oynayan mini mini burunlar çıktı. Şimdiye kadar annelerinden başka bir tavşan görmemiş olan minik yavrular, bu yabancıya hayretle bakıyor, yaklaşmaya cesaret edemiyorlardı. Maviş tavşan onları çağırdı:

— Gelin yavrularım sizi yeni ahbabımızla tanıştırayım, dedi Dört yavru yavaş yavaş yaklaştılar, henüz iyice uzamamış olan kulaklarını dikiyor. uzana uzana, burunlarını oynatarak Ponponu kokluyorlardı. Her birinin rengi başka idi. Biri sarı, biri siyahlı beyazlı, biri gümüşü, biride Ponpon gibi beyaz ve kırmızı gözlü idi. Kısacık bacakları, tombul vücutları ile pek güzel yavrulardı. Maviş anne onları teker teker tanıttı. Sarı yavruyu ileri doğru sürerek :

— Bu kızım Sırmatüy,

Siyahlı beyazlıyı göstererek :

— Bu oğlum Alaca, sonra

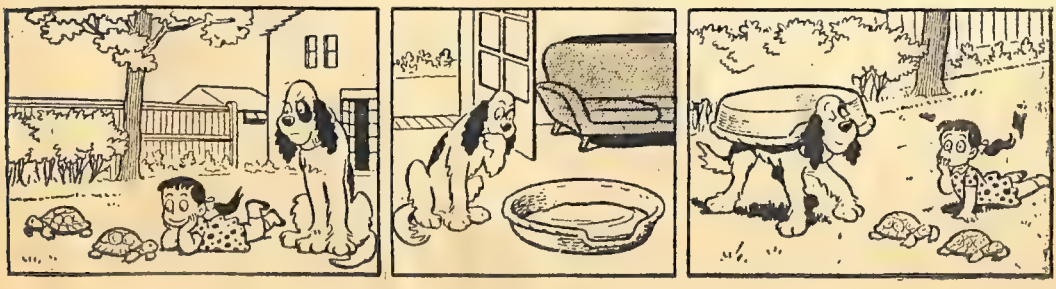

beyazı çağırarak :

— Bu da kızım Pamuk. Nihayet en şişmanları olan gümüşüyü tanıttı:

— Bu da oğlum Gümüş, ama bu ara o kadar şişmanladı ki artık ona yuvarlak diyoruz. Hepsi ile tanıştıktan sonra küçük anne Ponpon :

— Pek gürbüz yavrularınız var maşallah! Benimkiler yaşça büyük oldukları halde bunlardan pek farklı değiller, üstelikte çok zayıflar, dedi.

Maviş tavşan hafifçe güldü :

— Darılmayınız ama sizden büyük olduğum için söylemeğe cesaret ediyorum. Siz henüz pek gençsiniz ve ilk defa yavru yetiştiriyorsunuz. Bense şimdiye kadar kaç sefer yavru yetiştirdim biliyor musunuz? Tam yedi defa. Bende eskiden sizin gibiydim. Annemde birçok yavru yetiştirmiş, tecrübeli bir kadındı. Başım sıkışınca ya ona, ya da komşulara gider danışırdım. Ama artık yaşlandım, tecrübe sahibi oldum. Elbette siz de zamanla değişirsiniz. Sorabilir miyim, neden yavrularınızı yuvadan dışarı çıkarmak istemiyorsunuz? Ponpon:

— Ne yapayım, elimde değil çok meraklıyım. Yuvadan dışarı çıkarırsam her biri bir tarafa dağılacak ve bir daha onları bulamıyacağım diye korkuyorum.

Sonra annemin ben küçükken anlattığı, dayımın başına gelen bir olay içimde o kadar yer etmiş ki, çocuklarımın da başına böyle bir şey gelecek sanıyorum.

Anneannem, anneme anlatmış. Bizim soyumuz kümeslerde beslenen, ev tavşanlarındanmış. Sonra birkaçı teli delerek dışarı çıkmış. Aksilik bu ya o aralık çiftçinin köpeği çözükmüş, bunları görünce havlıyarak kovalamağa başlamış. Onun sesine çiftçi koşmuş, tavşanların hepsi kaçmadan deliği kapatmış. Kaçanlar köpeğin önünde oraya buraya koşuştuktan sonra, kendilerini kırlara atabilmişler.

Her biri bir yöne dağılmış. Anneannem nerede ise yavrulayacak bir durumda imiş. Kendine göre bir yuva kazıp içine saklanmış. Günlerce, korka korka dışarı çıkıp karnını doyurmuş. Nihayet annemle kardeşlerini dünyaya getirmiş. Ama zavallı anneannemin hayatı kümes içinde geçtiğinden, dışarının tehlikelerinden habersizmiş. Onun için yavrularına faydalı öğütler verememiş. Ancak dışarda dolaştıkları zaman, çevrelerine iyice bakmalarını söylüyormuş. Hepsi annelerinin sözüne kulak vermişler ama, yaramaz bir dayım varmış o hiç söz dinlemez, anneannem dikkatli olmasını söylediği zaman:

— Sen merak etme anne, bana bir şey olmaz, ben akıllıyım, çeviğim, dermiş.

Sonra bir gün bir sebze bahçesine girmiş. Tam güzel lâhana yaprakları ile karnını doyururken, bahçıvanın köpeği birden bire karşısında belirivermiş. Dayım ne yapacağını şaşırmış, sonra koşmağa başlamış. Ne çare telâşından girdiği deliği bir türlü bulamamış. Nihayet bulmuş ama, tam çıkarken köpekte kuyruğuna yapışmış. Çitte bulunan bir çivide kürkünü baştan başa yırtmış, kuyruğu köpeğin ağzında kalmış. Zavallı dayım yuvaya kadar gelememiş. Yolda gözleri kararak bir çalı dibine yığılmış. Akşam olunca hepsi yuvaya dönmüşler ama dayım ortalıklarda görünmüyormuş. Anneannem biraz daha bekledikten sonra:

— Bunda bir iş var, bu çocuk hiç böyle geç kalmazdı, gidip arayacağım diyerek, karanlık yollara düşmüş. Uzatmıyayım, dayımı baygın bularak, yalıya yalıya kendine getirmiş. Zorlukla yuvaya dönmüşler. Ama dayıcığım çok kan kaybettiğinden, birkaç gün ancak yaşıyabilmiş. İşte bu yüzden yavrularımın dışarı çıkmasını istemiyorum, onların başına da böyle bir felâket gelecek diye ödüm kopuyor.

Ponpon tavşanın sözlerini hiç keşmeden merakla dinleyen Maviş tavşanın gözleri yaşardı, derin bir iç çekişten sonra :

— Evet bu olayı bende biliyorum. Çünkü annemden çok dinlemiştim. Size bir şey söyliyeyim mi? Biz çok yakın akraba oluyoruz. Çünkü o kümesten kaçan tavşan benimde annem oluyor. Ama bahsettiğiniz dayı benim öz kardeşim olmuyor. Ben başka sefer doğmuşum. Şu halde annenizle birkaç göbek farkla kardeş oluyoruz. Ben teyzenizim. Şimdi yavrularımdan birinin, neden size benzediği meydana çıktı. Yalnız dayınızın başına böyle bir olay geldi diye, yavrularınızı da yuvaya kapa-

beyazı çağırarak:

— Bu da kızım Pamuk. Nihayet en şişmanları olan gümüşüyü tanıttı:

— Bu da oğlum Gümüş, ama bu ara o kadar şişmanladı ki artık ona yuvarlak diyoruz. Hepsi ile tanıştıktan sonra küçük anne Ponpon:

— Pek gürbüz yavrularınız var maşallah! Benimkiler yaşça büyük oldukları halde bunlardan pek farklı değiller, üstelikte çok zayıflar, dedi.

Maviş tavşan hafifçe güldü:

— Darılmayınız ama sizden büyük olduğum için söylemeğe cesaret ediyorum. Siz henüz pek gençsiniz ve ilk defa yavru yetiştiriyorsunuz. Bense şimdiye kadar kaç sefer yavru yetiştirdim biliyor musunuz? Tam yedi defa. Bende eskiden sizin gibiydim. Annemde birçok yavru yetiştirmiş, tecrübeli bir kadındı. Başım sıkışınca ya ona, ya da komşulara gider danışırdım. Ama artık yaşlandım, tecrübe sahibi oldum. Elbette siz de zamanla değişirsiniz. Sorabilir miyim, neden yavrularınızı yuvadan dışarı çıkarmak istemiyorsunuz? Ponpon:

— Ne yapayım, elimde değil çok meraklıyım. Yuvadan dışarı çıkarırsam her biri bir tarafa dağılacak ve bir daha onları bulamıyacağım diye korkuyorum.

Sonra annemin ben küçükken anlattığı, dayımın başına gelen bir olay içimde o kadar yer etmiş ki, çocuklarımın da başına böyle bir şey gelecek sanıyorum.

Anneannem, anneme anlatmış. Bizim soyumuz kümeslerde beslenen, ev tavşanlarındanmış. Sonra birkaçı teli delerek dışarı çıkmış. Aksilik bu ya o aralık çiftçinin köpeği çözükmüş, bunları görünce havlıyarak kovalamağa başlamış. Onun sesine çiftçi koşmuş, tavşanların hepsi kaçmadan deliği kapatmış. Kaçanlar köpeğin önünde oraya buraya koşuştuktan sonra, kendilerini kırlara atabilmişler.

Her biri bir yöne dağılmış. Anneannem nerede ise yavrulayacak bir durumda imiş. Kendine göre bir yuva kazıp içine saklanmış. Günlerce, korka korka dışarı çıkıp karnını doyurmuş. Nihayet annemle kardeşlerini dünyaya getirmiş. Ama zavallı anneannemin hayatı kümes içinde geçtiğinden, dışarının tehlikelerinden habersizmiş. Onun için yavrularına faydalı öğütler verememiş. Ancak dışarda dolaştıkları zaman, çevrelerine iyice bakmalarını söylüyormuş. Hepsi annelerinin sözüne kulak vermişler ama, yaramaz bir dayım varmış o hiç söz dinlemez, anneannem dikkatli olmasını söylediği zaman:

— Sen merak etme anne, bana bir şey olmaz, ben akıllıyım, çeviğim, dermiş.

Sonra bir gün bir sebze bahçesine girmiş. Tam güzel lâhana yaprakları ile karnını doyururken, bahçıvanın köpeği birden bire karşısında belirivermiş. Dayım ne yapacağını şaşırmış, sonra koşmağa başlamış. Ne çare telâşından girdiği deliği bir türlü bulamamış. Nihayet bulmuş ama, tam çıkarken köpekte kuyruğuna yapışmış. Çitte bulunan bir çivide kürkünü baştan başa yırtmış, kuyruğu köpeğin ağzında kalmış. Zavallı dayım yuvaya kadar gelememiş. Yolda gözleri kararak bir çalı dibine yığılmış. Akşam olunca hepsi yuvaya dönmüşler ama dayım ortalıklarda görünmüyormuş. Anneannem biraz daha bekledikten sonra:

— Bunda bir iş var, bu çocuk hiç böyle geç kalmazdı, gidip arayacağım diyerek, karanlık yollara düşmüş. Uzatmıyayım, dayımı baygın bularak, yalıya yalıya kendine getirmiş. Zorlukla yuvaya dönmüşler. Ama dayıcığım çok kan kaybettiğinden, birkaç gün ancak yaşıyabilmiş. İşte bu yüzden yavrularımın dışarı çıkmasını istemiyorum, onların başına da böyle bir felâket gelecek diye ödüm kopuyor.

Ponpon tavşanın sözlerini hiç keşmeden merakla dinleyen Maviş tavşanın gözleri yaşardı, derin bir iç çekişten sonra:

— Evet bu olayı bende biliyorum. Çünkü annemden çok dinlemiştim. Size bir şey söyliyeyim mi? Biz çok yakın akraba oluyoruz. Çünkü o kümesten kaçan tavşan benimde annem oluyor. Ama bahsettiğiniz dayı benim öz kardeşim olmuyor. Ben başka sefer doğmuşum. Şu halde annenizle birkaç göbek farkla kardeş oluyoruz. Ben teyzenizim. Şimdi yavrularımdan birinin, neden size benzediği meydana çıktı. Yalnız dayınızın başına böyle bir olay geldi diye, yavrularınızı da yuvaya kapa-

maya hakkınız yok. Onların güneş ışınlarından, bol bol faydalanmaları lâzımdır. Evvelâ yanınızda gezdiriniz, tehlikeleri onlara öğretiniz. Hem kalabalık gezmek, daha iyidir. Bunlardan evvelki yavrularımla, bir gün sebzesi bol bir bahçeye girmiştik. Bahçıvan bizi gördü. Ama kalabalık olduğumuz için, hangimize taş atacağını, hangimizi tutacağını şaşırdı. Biz de onun şaşkınlığından faydalanarak, kaçıp kurtulduk. Küçük anne Ponpon tavşan :

— Demek akraba imişiz de haberimiz yokmuş. İyi ki çarpıştık ta böylelikle tanışmış olduk. İnşallah bundan sonra sık sık görüşürüz, sizi çok sevdim. Öğütlerinize teşekkür ederim, hemen gidip yavrularımı bu güzel havadan faydalanmaları için dışarı çıkarayım. Yuvam hemen biraz ötede görünen büyük çalı yığınının dibinde. Ya siz nerede oturuyorsunuz Maviş teyze?

— İlerde görünen ağaç var ya, onu biraz geçin, küçük çalının dibindeki yuvada oturuyorum. Aynı mahallede oturduğumuz halde neden şimdiye kadar karşılaşmadık şaştım doğrusu. Bende tanıştığımız için çok sevinçliyim. İsterseniz sizi öteki akrabalarımızla da tanıştırırım. Ben çoğu ile görüşüyorum. Şimdiye kadar akrabaları ile tanışmak fırsatını bulamamış olan Ponpon :

— Çok iyi olur bilseniz nekadar yalnızlık duyuyordum. Sizinle tanışmak benim için büyük kazanç. Sizin tecrübelerinizden faydalanmaktan mutluluk duyacağım. Güneş epi yükseldi, söz sözü açtı vaktin nasıl geçtiğini anlayamadık. Şimdi yavrularım aç ve beni bekliyorlar. Hemen gidip onları getireyim, biran evvel sizinle tanışmalarını istiyorum. Gelmemizi beklersiniz değil mi? dedi. Maviş Teyze :

— Tabiî yeğenim Ponpon. Çünkü ben de yavrularınızla tanışmak için can atıyorum.

Akrabası ile tanışmak Ponpon anneye havucu unuttürmuştu. Yuvaya döndüğü zaman yavruların kendisini sabırsızlıkla beklediklerini gördü. Yavrular annelerinin elini boş görünce:

— Anneciğim başına bir şey mi geldi de geciktin ve bize yiyecek getirmedin? diye merakla sordular. Ponpon sevinçli bir sesle :

— Size sonra anlatırım. Şimdi hep beraber yeryüzüne çıkacağız, kendiniz otlar karnınızı doyuruyorsunuz dedi. Bunu duyan yavrular annelerinin etrafında sıçrayarak :

— Oh ne âlâ! Nihayet biz de güzel çiçekleri, baygın kokulu kekik otlarını, yeşil çayırları göreceğiz diye bağrıştılar. Sonra hep beraber dışarı çıktılar. Parlak güneş gözlerini kamaştırdığından yarı kapalı gözleri ile çevrelerini görmeğe çalışıyorlardı. Anneleri onların ürkek ürkek bakındıklarını görünce:

— Korkmayınız yavrularım, peşimden geliniz sizi akrabalarımızla tanıştıracağım dedi.

Maviş teyze onların geldiğini görünce yavrularını sıraya dizdi. Ponpon anne yavrularını birer birer tanıttı :

— Bu kızım Karbeyaz, bu kızım Sarı, bu oğlum Arap, bu öteki oğlum Posbıyık, bu da kızım Şişyanak, içlerinde en tombulları bu. Maviş teyze :

— Maşallah sizinkiler de pek şirin şeyler. Zayıf oldukları için hiç üzülmeyin, birkaç gün içinde gelişip gürbüzleşirler.

Böylece iki akraba anne tavşan birbirleri ile pek güzel anlaştılar. Hemen hergün buluşuyor yavruları ile beraber sebze bahçesine dalarak onları besliyorlardı. Maviş teyze hepsini çevresine toplıyarak onlara karşılaşacakları tehlikelerden nasıl kurtulacaklarını, nelere dikkat etmeleri lâzım geldiğini her şeyi her şeyi anlatıyordu. Aradan bir zaman geçtikten sonra küçük anne Ponpon tavşanın beş yavrusu da tombullaşmış, gelişmişlerdi. Onların haline bakan Ponpon tavşan:

— Maviş teyze, yavrularımın sıhhatini size borçluyum. Güzel öğütlerinizle beni uyardınız. Sizden cesaret bularak yavrularımı dışarı çıkardım. Yoksa kimbilir daha ne zamana kadar, güneşe hasret, benim bulup getireceğim azıcık yiyecekle yetinen, cılız, korkak yavrular olarak kalacaklardı. Halbuki şimdi karşılaştıkları tehlikelere göğüs gerebilecek kuvvette cesur, bilgiç, sıhhatli yavrularım var. Üstelik sizin gibi anlayışlı bir teyzem olduğu için de mutluyum dedi.

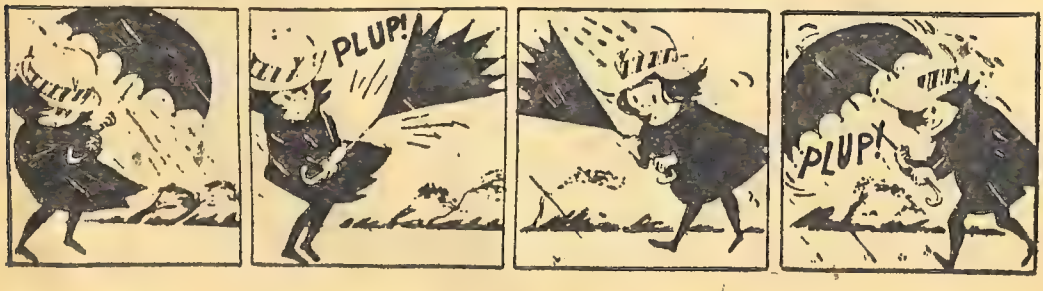

HIRSIZ

KAPTAN Koldewey, Kuzey Kutbuna yapacağı keşif seyahatine çıkmadan önce, Eskimolardan koşum köpekleri satın almak için Grönland'a gitmişti. Fakat ona şimdiye kadar her vakit köpek satmış olan ihtiyar Eskimo, bu sefer köpeklerin kötü bir hastalığa tutulmuş olduklarını ve çoğunun öldüğünü, bu yüzden satılık köpekleri olmadığını söyledi. Kaptan Koldewey bunu duyunca büyük bir hayal kırıklığına uğradı. Çünkü kızakları çekecek köpek bulamazsa bütün keşif seyahati suya düşebilirdi. Onun düşünceli ve üzgün halini farkeden ihtiyar Eskimo, eski müşterisine yardım etmek için şöyle bir teklif yaptı :

«Bir süre evvel bu dolaylara yabancı bir Eskimo ailesi taşındı. Belki onlarda sağlam ve güçlü köpekler vardır. Ben yeğenimi onlara yollayıp bize köpek satıp satamıyacaklarını sordururum.»

Kaptan bu teklifi kabul etti ve merakla yeğenin getireceği haberi beklemeğe başladı. Aradan günler geçti. Nihayet ufukta sabırsızlıkla beklenen kızaklar göründü. Gelenler, Köpek satıcısı Eskimonun yeğeni ile komşu Eskimo ailesinin başkanı olan yaşlı bir Eskimo ve onun genç oğlu idi. Beraberlerinde de bir sürü köpek getirmişlerdi. Kaptan Koldewey hemen pazarlığa girişti. Yaşlı Eskimo köpekler için çok yüksek bir fiyat istiyordu. Fakat Kaptan, başka yerden köpek satınalamıyacağını anladığından bu fiyatı kabul etmek zorunda kaldı. Kutup ülkelerinde alım satım işlerinde para kullanılmayıp daha çok mal değiştokuşu yapıldığından, yaşlı Eskimo köpekleri verdi ve yerine kahve, şeker, tütün aldı. Sonra ailesinin yanına dönmek üzere oradan ayrıldı. Gitmeden önce de genç oğlunu, Kaptana köpek sürücüsü olarak bıraktı.

Fakat çok geçmeden Kaptan Koldewey yaptığı alışverişe pişman olmaya başlamıştı. Köpeklerin hiç te övüldükleri kadar iyi olmadığını söylüyor, hepsinde birer kusur buluyor, buna karşılık verdiği malların çok fazla olduğunu ileri sürüyordu. Köpekleri sürecek, idare edecek olan genç Eskimo, Kaptanın söylediklerini bir zaman dinledi. Şikâyetlerin hiçbirine cevap vermiyor, sadece köpeklerin koşumlarını gözden geçiriyor, dizginleri ve kamçısını inceliyordu. Kaptan Koldewey bu kayıtsızlık karşısında sinirlenmişti. Köpekleri göstermek, durumları hakkında fikir edinmek için tanıdığı birkaç Eskimoyu çağırdı ve gene hayvanları kötülemeğe başladı. Onlar durumu tartışırken, birden herkesi şaşırtan bir şey oldu: Genç sürücü bir nâra atarak kızağına atlamış, kırbacını şaklata şaklata köpekleri delicesine sürmeğe, koşturmağa başlamıştı. Orada bulunanlar ne olduklarını anlamadan, sürücü köpeklerle birlikte yoğun bir kar bulutu içinde kaybolduu.

İlk anda herkes yerinde donup kalmıştı. Fakat sonra Kaptan kendine geldi ve etra-

fında toplanmış olan Eskimolara: «Yakalayın hırsızı! Yeni aldığım köpeklerimi çalıp kaçıyor! Hemen peşinden gidin! Onu tutup getirene ödül vereceğim!» diye bağırdı. Eskimolar hemen kızaklarına atlayıp kaçağın peşine düştüler. Kısa zamanda ona iyice yaklaşmışlardı. Çünkü genç sürücünün köpekleri biraz evvel uzun bir yoldan gelmiş olduklarından yorgundular. Kendi köpekleri ise dinlenmiş ve dipdiri idiler. Bu yüzden hırsızı yakında ele geçireceklerini umuyorlardı. Fakat genç Eskimo sanki buna hiç aldırmıyormuş gibi, arkasına dönüp dönüp kayıtsız bir tavırla gülüyor, hiç telâşa kapılmadan köpeklerini aynı hızla sürmeğe devam ediyordu.

Koşu böylece uzun zaman devam etti. Fakat nedense kaçak Eskimo ile onu takip edenler arasındaki uzaklık hep aynı kalıyor bir türlü küçülmüyordu. Gitgide kovalayanlardan birkaçı geri kalmaya başladı. Çünkü nefesi tükenen köpekler birer birer yere yığılıyorlardı.

Öte yanda Kaptan Koldewey yüksek fiyata satın aldığı köpeklerini çalıp kaçan hırsızın yakalanmasını ve geri getirilmesini heyecanla bekliyor, gözlerini beyaz ufuklardan ayıramıyordu. Saatler sonra ta uzakta bir kızak göründü. Onun arkasından da birkaç kızak daha geliyordu. Kaptan büyük bir hızla yaklaşan kızağı karşılamaya koştu. Fakat birden gözlerine inanamıyarak olduğu yerde durdu. Birinci kızaktaki adam, köpekleri çalıp kaçan genç Eskimo idi. Sürücü, Kaptanın yanına varınca, neş'eyle gülerek kızağından atladı ve köpeklerin önüne yem olarak bir miktar donmuş balık attıktan sonra Kaptana : «Nasıl?» dedi, «hâlâ satın aldığın köpeklerin kötü olduğunu söyleyebilir misin? Görüyorsun ki kimse arkamızdan yetişemedi!»

Koldewey o kadar şaşırmıştı ki, bir kelime bile söyleyemedi. Bu arada öteki Eskimolar da yetişmişler, ödüllerini almak üzere Kaptanın etrafını çevirmişlerdi. Kaptan onları susturmak için hepsine tütün dağıttı. O zaman genç sürücü: «Yarışı ben kazandığıma göre aslında en büyük ödülü bana vermelisin» diye şaka etti. Bu sözleri öyle bir içtenlik ve saflıkla söylemişti ki, Kaptan az önce onu bir hırsız ve dolandırıcı sandığına üzüldü ve ona da büyük bir paket tütün verdi.

Orada bulunanlardan biri kendini tutamıyarak genç Eskimoya: «Biz senin köpekleri alıp kaçtığını, bir daha geri gelmiyeceğini zannettik» dedi. Genç adam bunu duyunca hayretle gözlerini açtı. «Benden nasıl böyle bir şey bekleyebilirsiniz?» diye cevap verdi. «Beyaz adam köpeklerin karşılığını tam olarak ödedi. Köpekler artık onun demektir. Ben başkasının malını neden alıp gideyim ?»

Kaptan Koldewey, bu temiz kalpli dürüst insana karşı bir an güvensizlik duymuş olduğundan utanmıştı. Kendi kendine: «Uygarlık içinde yaşayan beyazlar, bir de bu basit, ilkel insanları aşağı görürler...» diye düşündü. «Halbuki onların dürüstlüğü saflığı ve içtenliği bizim uygarlığımızdan çok daha değerlidir. Bundan dolayı onları saymalı, sevmeli, onları kendimize örnek edinmeliyiz.»

Geçen sayımızda Bilecik Emniyet Müdürü'nün en başarılı ilkokul öğrencilerine Doğan Kardeş'in bir yıllık abonesini armağan ettiğini yazmıştık. Resimde Müdür Osman Atmaca bir öğrenciye Doğan Kardeş hediye ederken görülüyor.

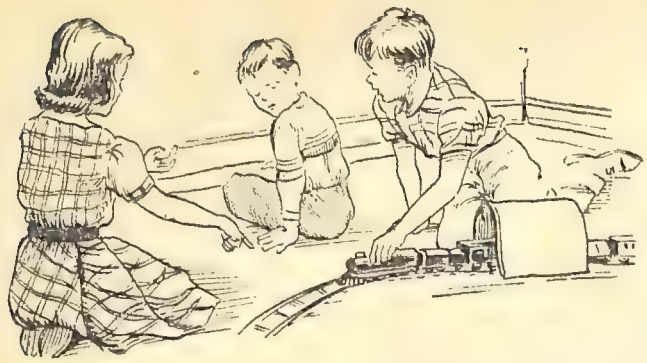

Düşünce Oyunu

AYŞE hanım, o cumartesi öğleden sonra, Oktay'ı, ağabeyi Hasan'la ablası Suzana bırakıp çarşıya alışverişe indi.

Oktay bir dakika yerinde duramıyan hareketli, neşeli bir çocuktu. Gezmeye de bayılırdı. Ama gene de böyle güzel bir günde eve kapanıp kalmıştı. Sebep yine kendisiydi. Bahçeye oynamaya çıkarken annesinin her zaman sıkı sıkı tembihlediği bir öğüdü hiçe saymış, terli terli su içmişti. Çektiği boğaz, baş ağrısı, adeta ciğerlerini sızlatan öksürük yaramaza kolay kolay unutamıyacağı iyi bir ders olmuştu. Ya eve kapanıp kalmak? İşte bu her şeyden acı gelmişti çocuğa.

Oktay iki büyük kardeşinin kendisiyle ilgilenmelerini beklemezdi. Gündüzün evde yalnız olduğundan türlü türlü oyunlar yaratıp tek başına oynamasını çok iyi bilirdi. Sonra annesiyle onlardan çok daha iyi anlaşıyordu. Ama bu gün bambaşkaydı. Bir haftadır oda kapısından dışarıya adımını atmamıştı. İçerde oynamaktan da bıkıp usanmıştı artık.

Hasan'la Suzan ellerinden geldiği kadar Oktay'ı eğlendirmeğe çalışıyorlardı ama bütün çabaları boşuna gidiyordu. Ne yapsalar yüzünü bile çevirip bakmıyordu Oktay.

Bir ara Suzan:

«Koş Oktay koş dedi. Trenini kurdum.» Çocuk isteksiz isteksiz o yana yürüdü. Daha tren yarı yola gelmeden de arkasını dönüverdi. Ondan da bıkmıştı.

Bu defa Hasan atıldı:

«Gel saklambaç oynıyalım.» Omuzlarını silkti Oktay.

Bu defa Hasan, Suzan'ın kulağına bir şeyler fısıldadı. Sonra Oktay'a döndü :

«Bayılacaksın bu oyuna.»

«Ne oyunu?»

«Bilmediğin yepyeni bir şey. Adı düşünce oyunu. İlkin Suzanla ben, aklımızdan bir şey tutacağız sen ,de bize sorular sorup onu bulmağa çalışacaksın. Bir dene, bayılacaksın.»

«Bakalım» dedi Oktay, isteksizce.

Hasan şöyle bir düşündü, sonra:

«Tuttuğum upuzun bir şey» dedi, «aşağı, yukarı inip çıkılır bununla. Üstelik istenilen yere de götürürlür. Nedir bil bakalım?»

Oktay hemen atıldı:

«Merdiven mi? Aşağı inersin, yukarı çıkarsın. Tamam, merdiven bu.»

«Unutma» dedi Hasan. «İstediğin yere götürebileceğini de söyledim. Evdeki merdiveni taşıyabilir misin her yere?»

«Taşıyamam ama, soruyu yarı yarıya bildim galiba.»

Tekrar düşünmeğe başladı. Bir yandan da bakışlarını odada dolaştırıyordu. Gözleri oyuncakları arasında bir şeye takıldı. Hemen duvarcı merdivenini kaptı. «İşte bu türlü bir merdiven, duvarcı merdiveni» diye haykırdı.

Ötekiler «tamam, tamam» diye ellerini çırptılar.

Oyun Oktayın pek hoşuna gitmişti.

«Devam edelim, devam edelim» demeğe başladı.

Sıra Suzan'daydı.

«Tuttuğum şey havadan yapılmıştır. Göremezsin ama durdurabilirsin onu. Bil bakalım.»

Oktay bu defa hemen cevap veremedi. Biraz sonra kelimelerin üstüne basa basa :

«Rüzgâr da havadır değil mi?» dedi. «Rüzgâr mı yoksa.»

Suzan başını iki yana salladı.

«Rüzgâr havadır ama onu durdurabilir misin?»

«Bu dediğin şey satılır mı?» dedi Oktay, «balon olmasın sakın ?»

Suzan:

«Değil» dedi. «Ama iyice yaklaştın. Balonları şişirirsin onunla.»

Oktay hemen atıldı:

«Buldum! Buldum! Nefes! Balon nefesle şişmez mi? Üstelik nefesim havadır. İstersem içimde tutup durdurabilirim de onu.»

Hasan:

«Aferin sana Oktay» dedi. «İyi bildin doğrusu. Çünkü Suzan yanlış bir ip ucu vermişti. Bu yüzden ben bile bocaladım.»

«Sizi şaşırtacak ne söylemi-

şim bakalım?» dedi. Suzan.

«Gözle görünmez demiştin. Halbuki soğuk havalarda nefesimizi görebiliriz.»

«Sahiden de bak bunu unutmuştum.»

Oktay sevinçle ellerini çırptı: «Şimdi düşünme sırası bende.»

Etrafına şöyle bir bakındıktan sonra:

«Bu tuttuğum şeye bir yandan bakınca öbür tarafı görünür. İçine hayvan konulur. Hayvanlar içinde dolaşırlar ama dışarıya çıkamazlar.»

Hasan:

«Bu da pek kolaymış» dedi. «Akvaryumdan başka ne olabilir ki?»

«Yook! Bilemedin işte! Tuttuğum şey camdan değil ki...»

Hasanla Suzan düşünmeğe başladılar.

Oyun Oktayı öylesine sarmıştı ki, sevincinden yerinde duramıyordu.

Az sonra,

«Madem ki bilemediniz, ben söyliyeyim» dedi. «Kafes! Niye şaştınız? Bir yandan bakınca öbür tarafını göremez misiniz? Kuş hayvan değil mi yani?»

Hasan,

«Haklısın Oktay» dedi. «Bizi iyi bir tuzağa düşürdün. Nasıl da akıl edemedik kuş kafesi olduğunu?»

Bu sırada kapı açıldı. Elinde paketlerle Ayşe hanım içeri girdi.

Başını oda kapısından uzatıp, çocuğa seslendi.

«Nasılsın yavrum. Ben yokken canın sıkılmadı ya?»

«Çok iyiyim anneciğim. Öyle eğlendim, öyle eğlendim ki, Sormayın. Vaktin nasıl geçtiğini anlamadım bile. Düşünmek ne güzel şeymiş meğer!»

MARTILAR

Hava çok güzeldi. İkizler, sabahleyin erkenden yanlarına köpekleri Karabaş'ı da alıp deniz kıyısına gittiler. Öğle yemeğini mavi sulara karşı yiyeceklerdi.

Koştular, oynadılar. Burada da adamakıllı yoruldular. Güneş tepeye vardığında hepsi çok acıkmışlardı. Ayşe yemek paketini açarken Karabaş sabırsızlığından sıçrayıp duruyordu.

Anneleri çeşit çeşit sandviçler hazırlamıştı. Üçü de karınlarını tıka basa doyurmuşlardı. Geriye bir sürü de yiyecek kalmıştı. Onları ne yapacaklarını düşünüyorlardı.

Ahmet,

«Ne dersin,» dedi. «Tekrar eve mi götürelim?»

Daha Ayşe'nin ağzını açmasına kalmadan, birtakım sesler işitip başlarını gökyüzüne kaldırdılar. Civardaki martılar ikizleri ve kalan yiyecekleri görünce toplanıvermişlerdi.

«Güzel!» dedi Ahmet. «Martılar derdimize çare buldu.»

İkisi birlikte sandviçlerden küçük küçük parçalar koparark kayaların üstüne doğru fırlattılar.

Uzun bir süre kuşların aşağıya süzülüp lokmaları kapışlarını seyrettiler. Manzara gözlerinin önünden bir türlü gitmiyordu. Unutamıyacakları bir gün geçirmişlerdi.

Fas'lı Küçük Hıdır

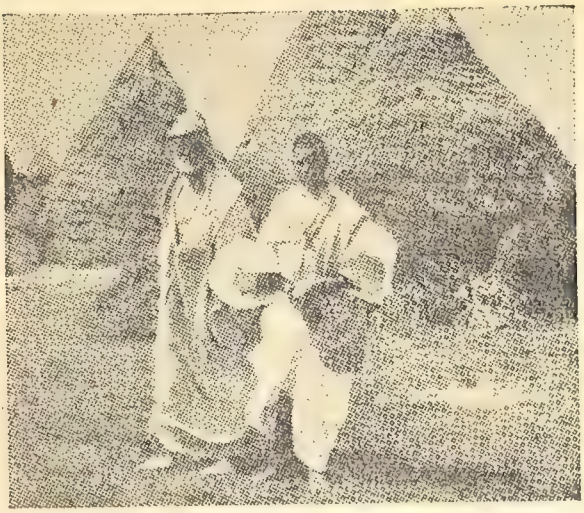

Adım Hıdır. Aremd'de doğup büyüdüm. Buraya köy demek bile pek yerinde değil. Çünkü yüksek Atlaslardan inen sel yatağının hemen üstünde kümelenmiş beş on kerpiç evden başka bir şey yok. Atlaslarımızda herhangi bir Fas haritasına bakarsanız benim köyümü göremezsiniz. Haritalara geçmiyecek kadar ufak, ama hayli önemli bir yerdir Aremd. Bir defa Fas'a gelen dağcılar çok iyi tanırlar köyümü. Çünkü Aremd Atlas dağlarının, aynı zamanda kuzey Afrika'nın en yüksek noktası olan yüce Toubkal tepesinin hemen eteğinde, onun gölgesindedir. Birkaç yıl öncesine kadar Atlaslara tırmanmak istiyen dağcılar ve bilginler çetin yolculuklarına bizim köyden başlarlardı. Bugün, artık birkaç km. uzağımızdan, şoseye daha yakın bir yerden dağlara çıkılıyor. Yine de gelenler köyümüze uğramadan edemiyorlar.

Onları köyümüze çeken nedir acaba? Şüphesiz en başta, büyüleyici manzarası.

Sel yatağı boyunca yılan gibi kıvrıla kıvrıla çıkan taşlık yolun dönemecine geldiğinizde kendinizi, bir yalçın kayalığın tepesinde kurulmuş olan köyümüzün üstünde bulursunuz. Durduğunuz yerden, bütün köy ayaklarınızın altına serilmiş gibi görünür. Evlerin damları dümdüzdür. Tahıl, fındık, ceviz gibi kabuklu yiyecekleri ve yemeklerimizden hiç eksik olmıyan acı kırmızı biberleri bu damlarda kuruturuz.

Pencerelerden başlarını uzatan, evlerinin bahçelerinde dolaşan renk renk esvaplı köy kadınları manzaraya bambaşka bir canlılık katarlar. Kadınlarımız sarı, yeşil, kırmızı gibi göz alıcı renklere boyanırlar. Aklımıza gelen bütün parlak renkleri bu elbiselerde bulabilirsiniz.

Köyümüzün kadınlarının çoğu ya setler halindeki mısır tarlalarında çalışmakta, ya da çarkı suyla dönen eski değirmende un öğütmektedirler. Ne iş yaparlarsa yapsınlar, bir yabancı görünce durup tatlı tatlı gülümserler.

Çünkü köyümüze gelen herkesi biz köy halkından biri sayarız.

Aremd'den ilerilere gitmek istiyen herkesin güvenliğinden kendimizi sorumlu tutarız. Hattâ tek başına olsa bile. Yolluk yiyeceği yoksa, dağarcığını doldururuz. Bir kazaya uğrarsa, köy erkekleri hemen yardımına koşar. Aremd'in ötesinde yol diye bir şey yoktur. Katırlar bile tırmanmaya korkarlar.

Geleneklerimize göre, köyümüzden biri, bir yabancıya yol gösteriyorsa, Aremd'e girdiklerinde, ailesinin de misafiri ağırlaması gerekir. Bu yüzden kadınlarımız daima kimlerin gelip gittiğini araştırırlar. Daha erkekler çok uzaktayken, kadınlar yabancının kimin evine misafir geldiğini anlarlar. Yüksek Atlaslardaki ovalarda oturan, bizlerin özel bir haberleşme yolumuz vardır: Meraklanmayın, bu öyle karmaşık bir şey değil. Çok basit. Şarkı söyliyerek uzaktakilerle anlaşırız.

Seslerin yankıları kilometrelerce uzaktan bile duyulur. Böylece köye yaklaşan birini görmeden kim olduğunu ve ne tarafa gittiğini anlamak çok kolaydır. Eğer adam köyden geçecekse hemen karısı eve koşup ateş yakar. Sıcak nane çayıyla ekmek hazırladıktan sonra, çocuğunu sırtına bağlar. Bir eline çaydanlığı ötekine de bardakları ve ekmeği alır, gelenleri karşılamağa çıkar.

Yükseklerdeki o dönemeçten bakılınca, Atlas dağlarının göklere değen tepeleri arasında kalan köyümüz minik bir yeryüzü cennetini andırır. Etraf her mevsimde ayrı bir güzelliğe bürünür. Hele yazın! Zümrüt yapraklı ceviz ağaçlarının altında altın renkli mısır tarlaları u-

zanır. Bembeyaz çakıl taşları üstünden seke seke akan berrak su, güneş altında ışıl ışıl yanar. Eski değirmenin çarkı tatlı tatlı mırıldanır, binbir renkli kır çiçekleri arasında bal arıları vızıldar.

Mis gibi nane, kekik, dağ çiçeği kokan ılık rüzgâr insanın yüzünü okşar, çalışma gücünü arttırır. Yamaçlardaki tarlalarda kadınlar bir yandan çalışır, bir yandan da bilmeceli şarkılar söylerler. Tepelerde hayvanları otlatan erkekler de onlara cevap verirler.

Ama, bu minik yeryüzü cennetinde ekime elverişli topraklar pek azdır. Kışın Atlaslara yağan kar ve yağmur, yamaçlardan hızla indiğinden sel yatağı yazın çıplak bir kayalık, vadi de çakıl deposu haline gelir. Bu yüzden, minik tarlalar, dağın sularla aşınmamış, ekime elverişli yerlerinde basamak basamak yukarılara doğru çıkar. Tarlalar birbirlerine su kanallarıyla bağlanırlar.

Su! Köyümüzde en çok konuşulan, düşünülen ve bizi üzen konu budur. Kışın ve ilkbaharda âdeta her taraftan fışkırır. Kerpiç evlerimizi, sulama kanallarımızı önüne katıp götürüverir. Ama yazın bir damlanın bile boşa gitmemesi gerekir.

Bu yüzden suyun kanallar içinde akması sağlanır. Su kıtlığı baş gösterince, aileler bir araya toplanarak tarlalara nöbetleşe su verecek bir su yolu üzerinde anlaşmaya varırlar. Bu ortak yoldan su verilmeye başlanınca suyu tarlalara dağıtan küçük kanalların duvarlarında açılacak delikleri onarmak için köy halkı kadınlı erkekli sabaha kadar nöbet tutar. Su yüzünden sık sık anlaşmazlıklar çıkar. O zaman köyümüzün muhtarı araya girer, eğer o da tarafları uzlaştıramazsa bu işlere bakan devlet memuru gelip durumu inceler.

Su ülkemizin tarihinde önemli bir yer tutar. Nehirleri ele geçirebilmek için savaşlar yapılmış, kan dökülmüştür. Bu arada, köyüm gibi birçok küçük köyler birleşerek diğer bir topluluğa karşı savaşmış, yenilenler suyunu, topraklarını kısacası herşeyini kaybedip ovadan çekilmek zorunda kalmışlardır.

Bugün artık durum eskisi gibi değil. Etrafımızdakilerle dostça yaşamanın mutluluğunu tadıyoruz. Suyumuz da var. Arpa, mısır, havuç, soğan, kabak gibi çeşitli şeyleri yetiştirebiliyoruz. Yiyeceklerimizin en önemlileri yazın ekmek, yağ ve bal, kışın da acı kırmızı biberli çorbadır.

Her evde koyun, keçi beslendiği halde pek fazla et yemeyiz. Yazın hayvanlar yavruladıktan sonra, sürüler yükseklerdeki otlaklara çıkarılır. Bu sırada köyümüzde bir bayram havası eser.

Fas'ın başkenti Rabat'ta köylüler yerli kıyafetleriyle.

Köylülerin bir kısmı tarlalardaki ekinlere bakmak için köyde kalır, bir kısmı da sürülerle birlikte yazı dağdaki çadır ve kulübelerde geçirmek üzere yola çıkarlar. Erkekler sürülerle tepelerde dolaşırlar, kadınlar süt sağıp yağ yaparlar, çocuklar da yamaçlarda oynarlar. Bir süre sonra köyde kalanlarla sürü otlatmaya çıkanlar yer değiştirirler.

İşte Aremd'de günler böyle geçer. Yalnız kışın yaşama şartları oldukça ağırdır. Yamaçlardan inen çığlar yolları kapar. Böyle zamanlarda, ateşin etrafına toplanıp yeşil ot ve naneden yapılmış sıcak çaylarımızı yudumlarız. En büyük eğlencemiz de budur. Uzak ülkelerden gelen çay ve ancak haftada bir defa kurulan pazardan alabildiğimiz şeker günlük hayatımızdaki başlıca lüks maddelerdir. Bunları ancak yetiştirdiğimiz mısırın veya elde ettiğimiz balın bir kısmını satarak alırız. Bazan bir koyun ya da keçiyle değiş tokuş yapıldığı da olur. Ama yine de kimse bundan dert yanmaz, çünkü herkes, çaysız hayatın çok tatsız olacağını bilir. Üstelik köyümüze gelen yabancıları, çay olmazsa, nasıl ağırlarız?

Bazı değişiklikler olmuşsa da, köyümüzde bugün bile yüzyıllar öncesinden kalma bir hava esmektedir. Örneğin, Aremd'e ancak ya katırla ya da yayan gelinebilir. Öte yandan ana şose bitişik köye kadar uzanır. Yazın buraya haftada birkaç defa otobüs işler. Kimbilir, belki de çok yakın bir gelecekte yol bizim köye de çıpler getirecektir.

Şimdi artık devletin yaptırdığı yeni bir okulumuz da var. Daha önce camideki mahalle okulundan başka birşey yoktu.

Sonra radyodan da dünyanın dört bucağında olan şeyleri öğreniyoruz.

Unesco'dan

GARİP GERÇEKLER

İNEKLER YAVRULARINI YALNIZ BIRAKMAZLAR

İnekler de insanlar gibi çocuklarını katiyen yalnız bırakmazlar. Otlamaya çıkacakları zaman küçük buzağı yalnız kalmasın diye içlerinden birini onun yanında bırakırlar. Çocuklara gösterilen sevgi ve şefkat duygusu o kadar yaygın ki bu sevimli, evcil dostlarımız da bu duyguyu biliyorlar.

★

DÜNYANIN EN UZUN BİTKİSİ

Dünyanın en uzun bitkisinin boyu kilometrelerce sürer dersek şaşmayın. Fasulye'den gökyüzüne tırmanan masal kahramanı gibi dalgıçlar da okyanuslarda yetişen ve «Algue» adı verilen çok uzun bitkilere tutunarak derinlere kadar iniyorlar.

Bu kaşıntı neden?

19 Mayıs bu yıl pazara isabet etti. Cumartesi günü, İzmite yakın sahil boyunda bir çiftlik sahibine, birkaç arkadaş, çoluk çocuğumuzla davet edildik. Gece orada yatılacağı için bütün günümüzü, dolaşmak, eğlenmekle geçirdik. Sahillerimize doyum olmuyor, Marmaranın her köşesi ayrı bir güzellikte... Çocuklar çiçek ve meyve ağaçları arasında oynadılar, balık tuttular. Akşam yemekte neler, neler yoktu, açık hava, mavi deniz insanı çabuk acıktırıyor. Yemekten sonra ertesi günün programı hazırlandı ve ev sahibinin gösterdiği odalara çekildik.

★

Çok yorulmuşum. Kapının tak! tak! diye vuruluşunu pek kolay duymadım, biraz geç, «giriniz» dedim.

Yan odada yatan arkadaşım telâşla başını uzattı:

— Amma ağır uykun var Kâmrân!

— Hayırola!

— Hayır mı şer mi bilmem. Onu bize sen söyliyeceksin. Oğlum hastalandı, yüzü, gözü şişti, vücudu kızardı, hart! hart! kaşınıyor. Annesi iki göz iki çeşme, misafirlikte ayıp ta olacak, kimseye haber veremedim. Doktor olduğundan seni uyandırdım. Kızıldan şüpheleniyoruz.

— Hele bir görelim.

Çocuğu görünce teşhisimi koydum:

— Kızıl değil, Ürtiker. Bir şey dokunmuş.

— O da ne demek, Doktor Bey?

— Ürtiker (Kurdeşen) demektir. Allerjik bir hastalıktır.

— Şimdi ne yapacağız, çiftlikte eczane yoktur.

— Merak etmeyin ben yolculuğa daima tedbirli çıkarım. Çantamda bir hayli ilâç var. Şimdi delikanlıyı bir iğne ve bir hapla rahatlatacak, kaşıntısından kurtaracağım.

— Hay Allah razı olsun, yoksa bu güzel tatil günleri burnumuzdan gelecek.

İğnesini yaptım, hapını içirdim ve yarım saat içinde çocuğu rahatlattım.

Anne, baba meraklı; soru üstüne soru yağmuruna tuttular tabii bizim uyku uçtu; yarın sabah konuşuruz desem, uykuları kaçacak, bir sürü fena hastalıkları hatırlarına getirecekler:

— Gelin bizim odaya çıkalım.

Ömer uyudu, rahatladı, orada sorduklarımıza cevap vereyim, dedim. Yukarı çıktık. Sordular:

— Bulaşıcı mıdır? Doktor, allerji dediğiniz şey nedir?

— Ürtiker bulaşıcı değildir; gelelim allerjiye: Bu kelime ilk defa bundan 50 sene önce bazı insanların çiçek aşısı esnasında gösterdikleri reaksionları anlatmak için kullanılmıştır ve bütün insanların % 5 - % 10 unun yemekler içinde, etrafımızdaki havada, suda bulunan bazı maddelere karşı allerjik, hassas oldukları anlaşılmıştır. Meselâ bu bir balık, bir ilâç, bir çiçek kokusu, toz v.s. olabilir. İşte bu unsurlar vücudumuza girdiklerinde, derhal başka çeşit bir protein çıkarmak, vücudun zehirlenmesine mani olurlar. Fakat bünyeleri fazla hassas olan bazı kimselerde Histamir gibi bir takım başka maddeler ortaya çıkar. İşte o vakit burun akar, el ayak, vücut, yüz şişer ve kaşınmaya başlar.

— Acaba oğlumuza ne dokundu?

— Belki akşam yedikleri yemekler içinde bir tanesi, belki balık belki yumurta, belki de çilek. Bütün bunlara sebep dışardan gelen antiyenle vücudun çıkardığı antikor birleşmesi esnasında husule gelen Histamin denilen maddedir. Histamin yalnız kaşıntı yapmakla kalmaz, iç organlarının kasılmasına yol açar, akciğerlerin çalışmasını bozar. Bunun sonucu akciğer astımı yapar.

— Üzüntünün rolü de var mıdır?

— Olmaz olur mu? Var tabii.

— Sağ olun Doktor.

— Size de, Allah rahatlık versin.

Dr. Kâmran Şenel

KISKANÇLIK TOHUMLARI

ESKİ Romalılarda sıksık kullanılan bir atasözü vardı: Açgözlülerin ellerine hiçbir şey geçmez. Venedik devletinin altın çağlarında geçen bir hikâye de bu eski atasözünü pek güzel doğrulamaktadır.

Venedikte iki tüccar vardı. Çok zengindiler. Pırıl pırıl parlıyan kanalın kıyısında kocaman sarayları, altın kakmalı gondolları ayrıca her biri birer hazineden daha değerli olan zeki, sevimli, çalışkan çocukları vardı. Tüccarların kendilerine gelince, birbirlerine hiç benzemezlerdi. Birisi sert, zâlim, aç gözlü; öteki iyi yürekli, cömert, başkalarına yararlı olmaktan zevk duyan bir kimseydi.

Candan iki dosttular, ama iş meselelerinde, Don Sezar titizliği, şüpheciliği, bencilliğiyle hemen kendini belli ederdi.

O devirlerde Avrupa'da baharat ve ipekli kumaş gibi maddelere büyük bir düşkünlük vardı. Günlerden bir gün, Giovanni, iyi yürekli tüccar, baharat getirmek için uzun bir yolculuğa çıktı.

Gemileri çeşit çeşit oyuncak, incik boncuk gibi şeylerle doluydu. Bunları verip yerine karabiber, karanfil, tarçın, kimyon, vanilya alacaktı.

Haftalarca süren bir yolculuktan sonra Asyanın doğusundaki adalara vardılar. Pırıl pırıl bir yaz sabahı ufak filo bir limana demir attı. Fakat tuhaf şey, ada bir mezar sessizliğine gömülmüştü. Meydanlar, sokaklar bomboştu. Tüccarla birkaç adamı karaya çıkıp etrafta dolaşmağa başladılar. Şaşırıp kalmışlardı. Ortalıkta kimsecikler yoktu. Halbuki onlar, renk renk elbiseler giyinmiş cıvıl cıvıl insanlarla dolu kalabalık bir pazarla karşılaşacaklarını sanıyorlardı.

Epeyce yürüdükten sonra iki adama rastladılar. Hemen kıralı görmek istediklerini söylediler.

Sarayda çok tuhaf bir hava esiyordu. Kıral tahtına oturmuş kara kara düşünüyordu. Etrafındakilerin de üzgün oldukları yüzlerinden belliydi.

Venedikli tüccar bütün cesaretini toplıyarak:

«İzin verirseniz halkınızla alışveriş yapmak istiyoruz Kıral hazretleri» dedi. «Memleketimizden iyi mallar getirdik. Baharat karşılığında vereceğiz.»

Kıral:

«Bezirgân başı» dedi. «Başımıza gelenleri sorma. Büyük bir felâkete uğradık. Elimizde avucumuzda birşey kalmadı. Ne baharat, ne yiyecek, ne de giyecek. Yaşamamız büyük bir şans eseri.»

Tüccar meraklanmıştı.

«Gerçekten çok üzüldüm, kıral hazretleri. Ülkeniz ne felâketine uğradı böyle?»

«Fareler.» dedi kıral. «Evlerde, tarlalarda, her şeyi her şeyi kemirip delik deşik ettiler. Kapanlar kurduk, zehir verdik, yine başa çıkamadık. Herşey yine bizim zararımıza oldu. Onları öldürelim derken, kendi hayvanlarımız elden gitti.»

«Kedi yok mu ülkenizde?»

«Kedi mi? O da ne?»

«Minik, tüylü yaratıklardır. En önemli özellikleri farelerin baş düşmanı olmalarıdır. Gördükleri yerde yok ediverirler.»

«İyi ama, onları nereden bulalım? Bizi bu belâdan kurtaracak olana dilediğini vermeye hazırım.»

«Kıral hazretleri,» dedi Giovanni «kedi hiç parayla satılır mı? Bizim gemide bir sürü var. Size birkaç tane hediye etmek benim için büyük bir zevktir. Eğer bütün derdiniz buysa, yakında kurtulacağınızdan eminim.»

ERKEKLER NİÇİN KÜPE TAKARLARDI?

Eskiden bazı erkekler özellikle korsanlar kulaklarına küpe takarlardı. Sebep neydi biliyor musunuz? Yersiz bir inanç. Küpenin gözleri kuvvetlendirdiğine, uzakları çok daha iyi gösterdiğine inanırlardı.

★ Tatilde her sabah jimnastik yap! ★

Az sonra gemideki kedilerin en avcılarından bir arap kediyle çok yavrulayan eşi tekir, karaya çıkarıldı.

Adalılar ömürlerinde hiç görmedikleri bu yaratıklara hayretle bakıyorlardı. Bir de onları iş başında görünce şaşkınlıkları büsbütün arttı. Sevinçlerinden yerlerinde duramaz oldular.

Kıral öylesine memnun olmuştu ki, tüccarın gemisini hediye yağmuruna tuttu. Gemileri çuval çuval baharat, kıymetli taşlar, esanslar, fildişi eşyalarla doldurttu.

Tüccar Venediğe döndüğünde herkes onun bu göz kamaştıran zenginliği nasıl elde ettiğine şaştı. Tabiî en çok merak duyan da komşusu oldu.

Bir gün Venediğin ünlü meydanında karşılaştılar.

Don Giovanni komşusuna başından geçenleri anlatırken, gemiler dolusu değerli eşyayı yalnız iki kedi karşılığında aldığını da söyledi.

O günden sonra Don Sezar'ın hiç rahatı kalmadı. Komşusunun iki kediyle büyük bir servete konduğunu düşündükçe deliye dönüyordu. Kıskançlık içini kemirip duruyordu. Sonunda daha fazla dayanamadı. O adaya gitmeğe karar verdi.

Gemilerini altın, gümüş, kıymetli taşlardan hediyelerle doldurup yola çıktı.

Adaya varınca Don Giovanni'nin arkadaşı olduğunu söyledi. Kıral, ülkesini amansız bir dertten kurtaran adamın arkadaşını nasıl ağırlıyacağını bilemiyordu.

Don Sezar gemisindeki o değerli eşyayı kırala hediye etti. Kıral bunlara yaraşır bir karşılık aramağa koyuldu.

Düşündü taşındı fakat bir türlü uygun bir hediye bulamadı. Bütün vezirlerini bir araya toplayıp onlara da akıl danıştı. Herkes bir şey ileri sürdü fakat hiç biri kıralın hoşuna gitmiyordu. Sonunda başvezir ayağa kalkarak şunları söyledi:

«Haşmetmeab, bundan kısa bir süre önce büyük bir felâkete uğramıştık. Ambarlarımız, tarlalarımız tamtakır kalmıştı. Canlarımız bile tehlikeye girmişti. Günün birinde eşi bulunmaz bir hediye bizi o dertten kurtardı. Şimdi ülkemizde de kedi denilen o yararlı hayvanlar iyice çoğaldı. Artık biz de onları başkalarına verebilecek durumdayız. Bu gönlü zengin Venedikliye kediden başka ne hediye edilebilir ki? Ülkemize olduğu gibi, kendisine de mutluluk getireceğinden eminim.»

Bu fikir kıral da dahil herkesin hoşuna gitti. Hemen hazırlıklara geçildi. Som altından bir kafes yaptırıldı Kedilerin en güzellerinden iki tanesi seçilip içine konuldu. Sonra Venedikli tüccar saraya davet edildi. Don Sezar saraya giderken bir yandan da az sonra kavuşacağı büyük hazineleri düşünüyordu.

Sarayda büyük bir ziyafet sofrası hazırlanmıştı. Yenildi içildi. Venedikliyi öven söylevler verildi.

Artık sıra kıralın hediyesine gelmişti. İki asker süslü örtülü bir şeyi getirip tüccarın önüne bıraktılar. Kıralın, adalıların sevinçlerinden içleri içlerine sığmıyordu. Örtü çekilince adam hayretten donakaldı, ama herkesin ağzının kulaklarına vardığını görünce o da zorla gülümsedi.

Bu tatsız olaydan az sonra yola çıktı. İlk günler kızgınlığından yanına yaklaşılmıyordu. Kimse kendisine bir tek kelime söyliyemiyor-

(Devamı sh. 50 de)

"Bunları Biliyor musunuz"un Cevapları

1. **Gazoz; şeker, limon esansı, limontuzu, karbonat ve sudan yapılır.**
2. **Çimentoyu ilk defa Romalılar bulmuştur. Vezüv Yanardağının eteklerinde rasladıkları kili, kireç taşı ile karıştırıp, bu maddeyi ede etmişlerdi. Fakat çimento ancak, günümüzden 200 yıl kadar önce, birçok araştırma ve denemelerden sonra bugünkü durumu almıştır. Çimento çakıl veya kumla karıştırılınca, çok sağlam ve ateşe dayanıklı bir yapı malzemesi, yani beton meydana gelir.**
3. **Ararat Dağı da denilen Ağrı Dağında. Yurdumuzun doğusunda İran ve Sovyet sınırları yakınındaki bu dağ yalnız yurdumuzun değil Avrupanın da en yüksek dağıdır (5165 m). Güney doğusunda, Büyük Ağrıdan Serdarbulak Geçidiyle ayrılan Küçük Ağrı Dağı bulunur.**
4. **Kaya tuzu. Çökelmeyle meydana gelmiş bir kayadır. Bazı yerlerde, toprak altındaki tuz yataklarının üstleri açılır.Hayvanlar buralara gelip yalıyarak vücutlarına gereken tuzu alırlar. Tarihte tuz, insanlar için çok önemliydi. Büyük kervan yolları tuz yataklarının yüzeye çıktığı yerlerden geçiyordu.**

ELSA VE ÜÇ YAVRUSU

AFRİKADA yaşayan vahşi hayvanların neslinin tükenmemesi için onların korunduğu ve avlanmanın yasak edildiği bölgeler vardır. Bu bölgeler birtakım koruyucuların bakım ve idaresi altındadır. İşte Kenyada bulunan böyle bir koruyucu kampında yaşayan Joy Adamson adlı beyaz bir kadın, dişi bir aslan yavrusunu kendi doğal çevresinden ayırmadan büyütmüş, yetiştirmiş ve onunla dost olmuştu. Elsa adı verilen aslan, vatanı olan vahşi ormanlarda hür yaşamakla beraber, artık diğer aslanlar gibi insanı kendine yabancı ve düşman saymıyor, ona saldırmıyor, aksine onun ilgisinden hoşlanıyor hele kendisini yetiştiren beyaz kadını pek çok seviyordu. Elsa çocukluk çağından çıkıp yetişkin bir aslan olunca artık kendi cinsinden olan bir arkadaş, bir eş bulmak ihtiyacını duymuş olmalı ki, günün birinde onu vahşi bir erkek aslanla birarada dolaşırken gördüler. Bayan Joy bundan sonra artık Elsa'nın insanların yanına dönmiyeceğini zannettiyse de, öyle olmadı. Elsa bir süre için ortalıktan kaybolduktan sonra, onu bir gün, koruyucu kampına gidip gelen otomobillerin geçtiği yolun kenarında beklediğini gördüler. Elsa Bayan Joy'un otomobilinin peşine takılarak gene kampa döndü.

Bayan Joy Adamson, Elsanın yakında yavrulayacağını anlayınca, ona nasıl faydalı olabileceğini düşünmeğe başladı. Dişi aslanların gebeliği 108 gün sürer. Doğum zamanı yaklaştıkça vücutları ve hareketleri ağırlaştığından, eskisi gibi av peşinde koşamaz kendilerini savunamazlar. Bu süre boyunca başka dişi aslanlar onları besler ve korurlar; ve doğumdan sonra da yavruların bakımına yardım ederler. Böylece bir çeşit «teyze» veya «dadı» ödevi görürler. Elsa hep insanların arasında yaşadığından bu teyzelik ve dadılık ödevlerini Bayan Joy üzerine almaya karar verdi. Birkaç yerli uşak da ona yardım edeceklerdi.

Fakat Elsa, insan dostlarının yanında yaşamakla beraber, kendi cinsinden olan eşi ile de ilgisini kesmedi. Meselâ kendisine yiyecek verildiği zaman, onun üzerine saldırıp hemen midesine indirmiyor, önce uzun uzun kükreyerek eşini çağırıyor, âdeta onu ziyafete davet ediyordu. Zaten aslanlar arasında âdet böyledir. Dişi aslan bir hayvan avlarsa, önce eşi olan erkek aslanı çağırır ve o gelip karnını doyurmadan kendisi bir lokma yemez. İşte Elsa da besbelli böyle yapıyordu. Fakat eşi olan erkek aslan hiç bir zaman ortalıkta görünmedi. Sadece uzaktan uzağa kükremesi duyuluyor ve zaman zaman kampın civarında ayak izlerine rastlanıyordu. Besbelli ki erkek aslan, insanların ortalıkta görünmediği zamanlar eşinin yanına geliyor, yani onun arkadaşlığını insanlarla paylaşmayı kabul ediyordu. Elsa da her gün bir süre için ortalıktan kaybolup erkeğinin yanına gidiyor, sonra gene insan dostlarının yanına dönüyordu.

Nihayet günün birinde Elsa gittiği yerden geri gelmedi. Bayan Joy onu birkaç gün bekledikten sonra adamlariyle birlikte aramağa çıktı. Fakat

★ En güzel sınıf geçme hediyesi Doğan Kardeş'in hediyelik kitaplarıdır ★

ormanın sık bitkileri ve kayaları arasında izini kaybettiler, yerini bir türlü bulamadılar. Yalnız bir defasında Bayan Joy onu dürbünle bir kayanın üzerinde seçer gibi oldu. Artık doğumun yakın olduğu belliydi, çünkü vücudu çok irileşmişti. Ne yazık ki Elsanın bulunduğu yere ulaşmak mümkün olmadı.

Böylece 5 gün geçti. Bayan Joy Elsa'yı çok merak ediyor ve hep onu düşünüyordu. Bu arada gene civarda birkaç arama yaptı fakat hep boş döndü. Elsa kayıplara karışmıştı... Altıncı gün Bayan Joy öğle yemeğini yemek üzere sofraya oturduğu zaman birden çadırda bir hareket oldu ve Elsa bir fırtına gibi içeri daldı, masayı devirdi, üstünde ne var ne yok ortalığa saçtı, sonra Bayan Joy'un üzerine atlayarak onu da yere serdi ve üstüne çıkıp yüzünü gözünü yalamağa şımarık bir çocuk gibi hareket etmeğe başladı. Artık vücudu gene eski halini almıştı. Demek ki yavrularını dünyaya getirmiş olmalıydı. Elsa kendine verilen eti yedi, su içti, etraftakilere başı ile sürtünüp sevgisini belirttikten sonra da nehrin kıyısındaki yüksek otların içine girip uykuya yattı. Akşam üstü gene ortadan kaybolmuştu. Onun izini takip ettilerse de gene yuvasını bulamadılar.

Aradan haftalar geçti. Elsa sık sık kampa geliyor, insan dostlarını ziyaret ediyor, onlara karşı sevgi ve yakınlık gösteriyordu. Fakat arkasından gidip yavrularının bulunduğu yeri öğrenmek istedikleri zaman onları şaşırtıyor, yanlış yönlere götürüyordu. Günün birinde Bayan Joy uzaktan uzağa Elsanın garip bir sesle bağırdığını duydu. Sesin geldiği tarafa, nehrin kenarına gidince, birden çok hoş bir manzara ile karşılaştı: Elsa üç yavru aslan ile birlikte nehrin sularında yıkanıyor oynaşıyordu. Elsa Bayan Joy'u görünce gözlerini ona dikti. Yüzünden yavruları ile nasıl iftihar ettiği belli idi. Yavrular ise Bayan Joy'dan ürktüler ve bir kayanın arkasına gizlenerek onu uzaktan meraklı bakışlarla seyretmeğe koyuldular. Elsa onlara güven vermek için dostunun yanına gitti, onun ellerini yalayıp ayakları dibine sırtüstü yattı. Yavrular da bunun üzerine yerde sürüne sürüne yakına geldiler. Bir yandan da ürkek ve meraklı gözlerle insanın ve annelerinin her hareketini izliyorlardı. Bayan Joy adamlarına seslenip Elsa'ya yiyecek vermelerini söyledi. Uşaklar biraz sonra ölü bir keçi getirip bir kenara koydular. Elsa bir yandan karnını doyururken yavruları da keçinin ötesini berisini çekiştiriyor, türlü maskaralıklar yapıyorlardı. Herhalde ilk defa avlanmış bir hayvanla karşıkarşıya bulunuyorlar ve bundan ötürü büyük bir heyecan duyuyorlardı. Her üç yavru sıhhatli ve çevikti ve annelerinin de onlara karşı büyük bir sevgi ve şefkat duyduğu besbelliydi. Çünkü onların sırtına tırmanmalarına kulaklarını, kuyruğunu ısırıp kemirmelerine izin veriyordu. Nihayet yavruları emzirme zamanı gelince onlarla birlikte çalıların arasına girdi, az sonra onların ağızlarını şapırdata şapırdata emdikleri duyuldu.

Bundan böyle Elsa yavrularını insan dostuna alıştırmak için uğraşmağa başladı. Her fırsatta Bayan Joy'un çadırına giriyor ve dışarda bekleyen yavrularını içeriye çağırıyordu. Fakat yavrular gene de insanlara yaklaşmak istemiyorlardı. Bazan Bayan Joy çadırın önündeki çimenlerin üstüne oturuyor Elsa da onun yanına yatıyor, bir pençesiyle ona sarılarak yavrularını öylece emziriyordu. Sanki bu hareketiyle Bayan Joy'u da kendi ailesinden saydığını belirtmek istiyordu. Fakat Elsa yavrularını insanlara alıştırmak için hangi çareye başvurdu ise boşa çıktı. Küçüklerin damarlarında dolaşan vahşi hayvan kanı hep üstün geliyordu. İnsanlarla daima aralarında bir mesafe gözetmeye dikkat ediyorlar, hattâ annelerinin Bayan Joy'a gösterdiği yakınlığı yadırgıyorlardı. Meselâ Bayan Joy Elsayı rahat-

İKİ GÜZEL KİTAP

Anten Yayınevi, Doğan Kardeş okuyucularının da çok sevecekleri iki güzel kitabın ikinci baskılarını yaymladı. Bunlardan birincisi Edmondo De Amicis'in ÇOCUK KALBİ adındaki romanı. ÇOCUK KALBİ bir çocuğun okul hatıralarını anlatıyor. Hem meraklı hem de öğretici.

İkinci kitap ise MEŞHUR OLAN FAKİR ÇOCUKLAR. Fakir birer çocuk iken çalışmaları, kendine güvenleri ve direnmeleriyle başarıya ulaşan 16 büyük adamın hayatını anlatıyor.

Kitaplardan birincisini Dr. Nurhan Özaltın'la Mehmet Aydın dilimize çevirmişler. İkincisini ise M. Aydın derlemiş. Yaz günleri size zevkli ve faydalı saatler geçirtecek olan bu kitapları okumayı unutmayın.

sız eden Çe-çe sineklerini öldürmek için onun orasına burasına vurunca, yavrulardan en irisi annesini korumak üzere saldırmaya hazır bir durumda bekliyordu. Bu durum Bayan Joy'u gitgide korkutmağa başladı. Böyle devam ederse, ilerde yavrular kendisi için tehlikeli olabilirlerdi. Bazan yavrular anneleri ile Bayan Joy arasındaki dostluğu kıskanıyorlar ve onu ısırmaya kalkışıyorlardı. Bayan Joy yavruları evcil hayvan olarak yetiştirmeyi de doğru bulmuyordu. Çünkü o zaman kendilerini koruma içgüdüleri körleşebilir ve bütün insanlara güvenle yaklaşmaları kendileri için tehlikeli olabilirdi. Yavrular büyüdükçe yaramazlaşmağa, kampın içini altüst etmeğe başladılar. Bazan çadırlara dalıyor, eşyaları deviriyor, öteberiyi kırıp dökerek, dişlerine geçirdikleri şeyleri paralıyarak eğleniyorlardı. Bir defasında Bayan Joy onları bu ziyanlı oyunlarından vazgeçirmek istediğinde, Elsa onu bir atlayışta yere devirdi ve üstüne çıkarak yüzünü yalamaya başladı. Bu davranışı ile sanki yavrularının oyununu bozmaması için ona yalvarıyordu. Fakat bu durum artık böyle devam edemezdi. Elsa ve yavrular kendilerini koruyabilecek ve insanların desteği olmaksızın beslenebilecek hale gelince onları vahşi hayvan avcılarının bulunmadığı başka bir yere yerleştirmeğe karar verdiler. Fakat henüz bu kararı yerine getirmeğe fırsat bulamadan Elsa günün birinde hastalandı ve kısa bir süre sonra da öldü. Annelerini kaybeden üç yavru daha bir zaman geceleri yemek yemek için kampa uğradılarsa da gün geçtikçe yabanileştiler. İnsanlara hiç yaklaşmaz oldular. Birkaç defa yerlilerin keçilerine hücum edip sürülere ziyan verince, onları tuzaklarla yakalayıp uzaklara götürmek gerekti. Nihayet üç aslan yavrusu yakalanıp Serengeti doğal parkına nakledildiler.

Doğan Kardeş
YAYINLARI

Öğretici, meraklı kitaplar :

- Eşyaların Hikayesi ..... 300 Kuruş
- Işığın Hikâyesi ..... 200 »
- Saatin Hikâyesi ..... 250 »
- Fen ve Tabiat Ansiklopedisi ..... 2000 »

★

Heyecanlı romanlar :

★

- Kırmızı Saçlı Çocuk ..... 500 »

Ciltli, hediyelik kitaplar :

- Halime
- Hayvan Hikâyeleri
- Dünyanın Dört Bucağından Dostlar
- Allah Rahatlık Versin
- Wilhelm Tell
- Gökten Üç Elma Düştü
- Binbir Gece Masalları
- Tabiat Ana Anlatıyor
- Keşifler ve İcatlar Ansiklopedisi
- Bufalo Bill.

Bez ciltli, iyi kâğıtlı, renkli kapaklı bu kitapların her biri onar liradır.
Ödemeli olarak (P. K. 1146 - İstanbul) adresine sipariş edebilirsiniz.

★

Yeni Çıkan Kitaplarımız :

- Leylek Dede ..... 400 Kuruş
- Küçük Lord ..... 400 »
- Gri Şapkalı Adam ..... 300 »
- Yaşanmış Hikâyeler ..... 300 »
- Yazının Hikâyesi ..... 300 »
- Duygulu Dostlar ..... 1000 »
- Gümüş Kanat ..... 1000 »
- Çocuklar İçin Görgü ... 350 »

ŞAŞIRTICI ÇİZGİLER

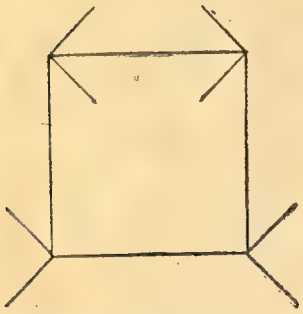

1. Bu şeklin dört kenarı birbirine eşit mi acaba?

★ *Evet.*

2. Hangi yuvarlak daha büyük, A mı B mi?

★ *İkisi de aynı.*

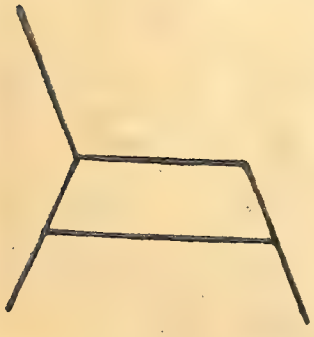

3. Resimdeki sandalyede alfabenin bazı harfleri saklı. Her seferinde bazı kısımlarını atın bakalım kaç harf bulabileceksiniz?

★ *A, L, F, Y, P, C, H, I, U, V, T.*

Karga ile Tilki

İşte La Fontaine'in ünlü masalından ilham alınarak hazırlanmış bir oyun. İki kişi ile oynanıyor. Oyuna başlamak için kâğıdın ortasına, peynirin tam üzerine bir oyun taşı konur. Oyun arkadaşları hayvanlardan birini seçerler. Biri karga biri tilki olur. Zar atılır, büyük sayı gelen oyuna başlamak hakkını kazanır. Yeniden zar atar. Ve gelen sayı kadar peynirin üzerine konmuş olan oyun taşını kendisine doğru yürütür. Öteki oyuncu da zar sayısı kadar peyniri kendi tarafına geri getirir. İki oyuncudan her biri sırası geldikçe aynı şekilde zarını atarak oyuna devam eder. Oyunu kazanabilmek için, oyun taşını kendi tarafındaki büyük beyaz yuvarlak üzerine getirebilmek gerektir. Eğer gelen sayı beyaz yuvarlaktan öteye geçiyorsa o zaman geri kalan sayıları tersine sayarak geriye doğru dönülür.

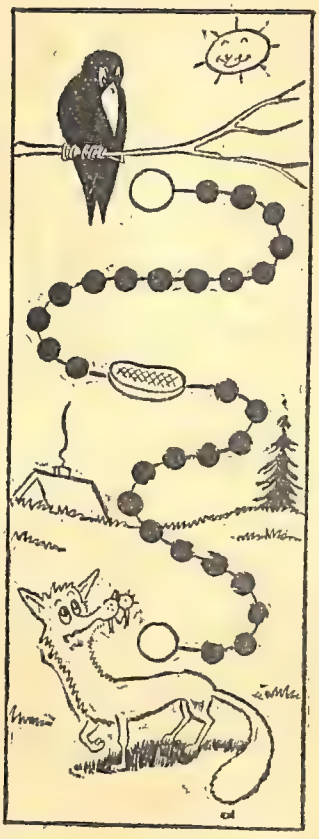

Bakalım peynir kimin olacak?

4. Bu kareler kibrit çöpleri yanyana konularak yapılmıştır. Öyle 5 kibrit çöpünü alın ki, geride üç tam kare kalsın.

★ *Cevap:*

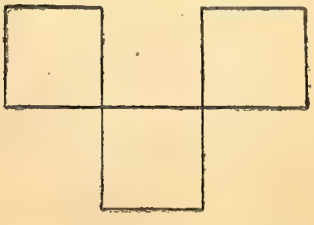

KORKULUK

«İnanamıyorum» diyordu Oktay kendi kendine, «gerçekten trende olduğuma bir türlü inanamıyorum. Dedemin çiftliğine gidiyoruz öyle mi? Her şey öylesine güzel bir rüyaya benziyor ki, uyanınca yine kendimi evde bulacakmışım gibi bir duygu var içimde!»

Annesiyle babası Oktay'a küçüklüğündenberi dedesinin çiftliğini, oradaki bambaşka güzelliği, tabiatla kaynaşmış bir hayatın verdiği mutluluğu sık sık anlatırlardı. Hem de her şeyi en ince noktalarına kadar ve en parlak renklerle canlandırarak.

Oktay çok duygulu bir çocuktu, hele tabiat güzelliklerine herkesten fazla bir sevgi duyardı. Bu çiftlik hayallerinin, Oktayın iç dünyasında apayrı bir yeri vardı. Ama çiftliğe gitmeyi hep olmayacak bir şey gibi düşünmüştü. Çünkü annesiyle babası çalışan kimselerdi. Kısa bir süre için de olsa işlerinden ayrılamıyorlardı.

O yıl hiç ummadığı bir şey oldu. İmtihanların bitmesine yakın amcasının şehirde bir işi çıkıvermez mi? Dönüşte Oktay'ı da çiftliğe götürmeyi teklif ediverdi Amcası. Böylece bütün hayaller bir anda gerçek oluverdi.

Uzun bir tren yolculuğundan sonra otobüse bindiler, Oktay pencerenin yanına yerleşti ve etrafı seyre koyuldu. Dalmış gitmişti. Birden otobüsün sarsıntısı ile kendine geldi.

Amca onun bu şaşkınlığına tatlı tatlı gülümsüyordu; «Haydi kalk! iniyoruz artık» dedi.

Amcasının çocukları, Altan'la Nurtan, Oktay'ı karşılamıya gelmişlerdi. Oktay kuzenlerini hiç görmemişti, ama birbirlerine sık sık mektup yazarlardı. Bu yüzden onları çok yakından tanıyordu.

Hemen yola koyuldular. O kadar çok görülecek şey vardı ki hangisine bakacağını şaşırmıştı. Yürüdükleri daracık yolun iki yanında göz alabildiğine yemyeşil tarlalar uzanıyordu. Çoğunda mısır ekiliydi. Mısırlar çoktan insan boyunu aşmıştı.

Oktay büyük bir şehrin en kalabalık yerinde doğup büyümüştü. Bu güzel kır manzarası büyülemişti âdeta onu.

Şaşkınlık içinde :

«Nereye baksam yemyeşil!» Diye haykırdı.

Altan'la Nurtan da onun bu şaşkın haline gülüyorlardı.

Epeyce yürüdüler. Nihayet uzakta, yeşillikler arasında bembeyaz bir yapı belirdi. İşte yıllardır Oktay'ın hayal dünyasını renklendiren yerdi burası.

Artık göz alabildiğine uzanan çiftliğin topraklarına girmişlerdi. Bir köpek sesi duyuldu.

Altan:

«Bak,» dedi. «Bizim Karabaşta seni karşılamaya geliyor.» Oktay hızlı hızlı nefes alıp veren köpeğin başını okşadı.

«Ne güzel köpek bu böyle. Koskocaman! Tam istediğim gibi. Şehirde böyle iri bir köpek beslemeğe imkân yok».

Karabaş sanki kendisinden bahsedildiğini anlamış gibi kuyruğunu iki yana sallayıp duruyordu. Öyle dostça bakıyordu ki çocuk içini çekti :

«Ah! Keşke sen benim köpeğim olsaydın!»

Altan :

«Karabaş çok şakacı bir köpektir. Hepimizi çok eğlendiriyor ama onu başka birine vermek zorundayız.»

«Sahi mi? Neden?»

«Şey,» dedi Altan; «Annem kuluçkaya yatırdığı tavuklardan bir sürü civciv çıkarttı. Bu yaramazın da en büyük zevki kümesin etrafında koşup civcivleri korkutmak. Bütün gün tavukla-

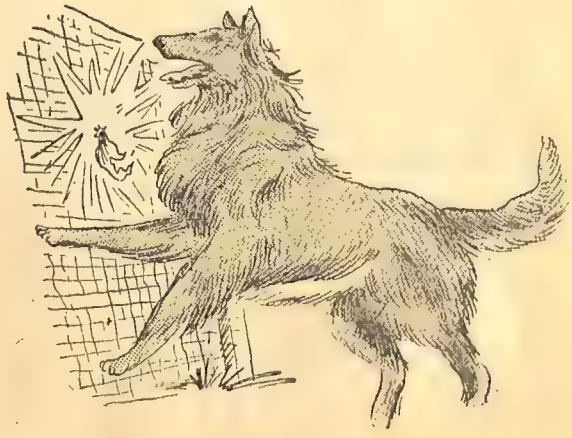

ra havlıyor. Annemle babam da Karabaş'ı başkasına vermeyi kararlaştırdılar.»

Nurtan atıldı :

«Denemediğimiz çare kalmadı. Gündüzün bağlıyoruz, sıkıntıdan inliyor âdeta hayvancağız.»

«Bu hayvan bağlanır mı hiç? Yazık zavallıya. Durun bakalım, belki üçümüz, kafa kafaya verip onu bu kötü huyundan vazgeçiririz.»

Bütün gün çocuklar hep bunu düşündüler. Öğleden sonra, misafirlere köyün çarşısını gezdireceklerdi. Köpeklerini de alıp yola koyuldular.

Oktay bir ara :

«Aklıma bir şey geldi» dedi. «Acaba bir korkulukla yaramazı bu kötü huyundan vazgeçiremez miyiz?»

Nurtan hemen atıldı :

«Yok canım. Bu senin şehirdeki finolardan değil. Dev gibi hayvan! Paçavralardan korkar mı hiç. Üstelik pek de zekidir. Hemen anlar.»

Hiç konuşmadan bir süre daha yürüdüler. Hepsinin bir şeyler düşündükleri yüzlerinden belliydi. Köydeki dükkânın önünden geçerlerken Oktay birdenbire durdu gözleri parladı. Vitrindeki renk renk balonlara uzun uzun baktıktan sonra çocuklara: «Çok güzel bir plân kurdum. Göreceksiniz afacan köpeğinizi nasıl yola getireceğim. Yalnız plân şimdilik size de açıklanmıyacak. Belki yine saçma bulur, vazgeçirmek istersiniz. Halbuki ben mutlaka bir defa denemek istiyorum.»

Oktay içeri girip beş tane balon aldı. Sonra koşarak çifliğe döndüler. İki kardeş Oktayın ne yapacağını çok merak ediyorlardı. Ama soru sormamaları şarttı. Sadece Oktayın söylediklerini yapmakla yetindiler. İlkin karabaşı kulübesine kapattılar. Oktay kırmızı balonlardan birini şişirdi. Ağzını iple sıkıca bağladı ve kümesin teline taktı.

«Haydi çocuklar salın karabaşı gelsin. Bakalım ne yapacak?»

Köpek olanca hızıyla kümese doğru atıldı. Fakat acayıp kırmızı bir yuvarlakla karşılaşınca durdu ve havlamaya başladı. Uzaktan korkutamıyacağını anlayınca yaklaştı, yaklaştı, bütün cesaretini toplayıp burnunu uzattı. Kokluyor, havlıyor ama bir türlü onu korkutamıyordu. Bütün çabalarının boşa gittiğini görünce fena halde kızdı. Ve balonun üstüne atlayıverdi. Boom!

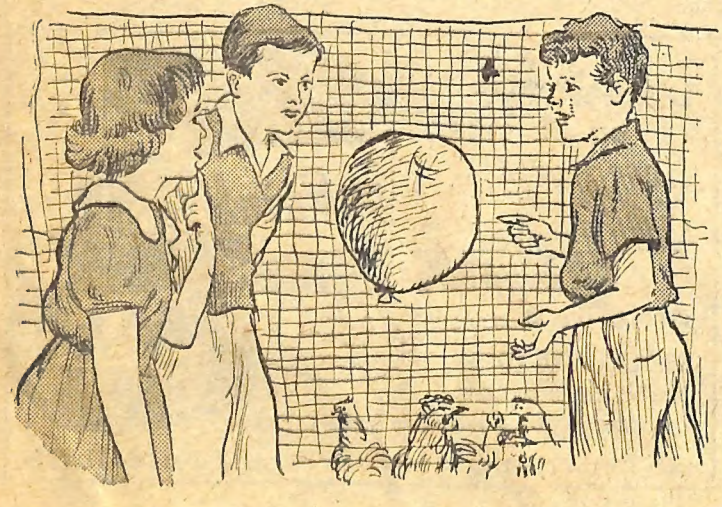

O garip kırmızı şey birdenbire yok oluverdi. Ama karabaşı da tutabilirsen tut. Korkudan yüz adım uzağa kaçmıştı.

Oktay :

«Başardık, başardık!» Diye sevinçle haykırdı. Gördün mü nasıl korktu! Kümesin yanına her gelişinde bir balonla karşılaşacak. Havlayıp tellere saldırınca da; Boom! Balonların beşi de patladıktan sonra artık, öyle kolay kolay buralara sokulamaz.»

Nurtan :

«Yaşa Oktay» dedi. «Doğrusu akıllıca bir numara bu! Artık Karabaş çiftlikte kalacak. Kimse ona bir şey diyemez. Zaten herkes çok sever yaramazı. Bir tek kötü tarafı vardı, onu da hallettik sayılır.»

Altan durmadan :

«Aferin sana, bizi çok sevindirdin» diye çocuğun omuzuna vuruyordu. «Ben de buna sizin kadar sevindim» dedi Oktay. «İnşallah plânımın gerisi de umduğum gibi olur.»

Nurtan:

«Elbette olacak» dedi. «Karabaş bir şeyin yüzüne boom! diye patlamasından hoşlanacak değil ya!»

«Öyle, öyle» dedi Altan. «Zaten kimin hoşuna gider böyle şey?»

Karabaşı da alıp kırlarda oynamaya gittiler.

EV SAHİBİ OLMAK İÇİN

Yapı ve Kredi Bankasının kumbaralı ikramiyeli aile cüzdanı bir gün sizi de bir ev sahibi yapabilir. Şimdiye kadar Yapı ve Kredi Bankasından birçok çocuğa apartman dairesi ve zengin para ikramiyeleri çıkmıştır.

KATRAN BEBEK

(Baştarafı sh. 18 de)

lıktan yerimde duramıyorum» Tilki daha önce hazırladığı yaprak, dal, çalı, çırpı gibi şeyleri, katranlı bebeğin hemen yanına attı ve koskocaman bir ateş yaktı.

Tavşan kardeş ateşin sıcağında bunalıyor, buram buram terliyordu.

Ömründe hiç o kadar sıcak görmemişti. Dumandan ve yakıcı alevlerden uzaklaşabilmek için kıpırdanıp duruyordu.

Bir ara başını sımsıkı tutan kıskacın gevşer gibi olduğunu farketti.

«Hayret doğrusu! Başımı oynatabiliyorum» dedi Tavşan, «Yalnız her şeyden önce şu Tilkiyi buradan uzaklaştırmalı.»

Tavşan yine eskisi gibi, ağladı, yalvardı, hiç bir şey fayda etmeyince söylenmeye başladı:

«Bana bak Tilki, bir de akıllıyım diye geçinirsin. Hiç beni, koskoca hayvanı, bu kadarcık ateşle kızartabilir misin? En azından bunun iki misli bir ateş yakman gerekmez mi?»

«Aman dostum o da bir şey mi?» dedi Tilki. «Şimdi gider bir iki kütük bulup getiririm olur biter.»

Tilki ayrılır ayrılmaz, Tavşan kardeş tekrar kıpırdanmaya başladı, bu arada arka ayaklarını da çekip çıkardı katrandan. Biraz daha uğraşınca büsbütün serbest kaldı.

Hemen olanca gücüyle sıçrayıp yanı başındaki çalılığa saklandı.

Artık dumandan, ikide bir kızgın diller gibi tüylerini yalayan alevlerden, hepsinden daha önemlisi, pişirilmekten kurtulmuştu.

Şimdi gülüp alay etme sırası ondaydı:

«Oh olsun!...» diyordu. «Plânlarını alt üst ettim ya! Elinde Tavşan olmadıktan sonra, istediğin kadar kütük topla, ateş yak neye yarar. Senin hesabına üzüldüm doğrusu. Akşama tavşan kızartması yiyemiyeceksin...»

Tavşan kardeş yuvasının yolunu tuttu, giderken bir yandan da kurnazlığıyla övünen tilkiyi aldattığı için katıla katıla gülüyordu. Öyle ya canını kurtarmak yabana atılır bir başarı mıydı?

KISKANÇLIK TOHUMLARI

(Baştarafı sh. 42 de)

du. Yavaş yavaş olanlara acı acı gülmeğe başladı. Kıskançlık ve aç gözlülüğün hayatta koparmayı istediği çiçeklerin tohumları olmadığını düşünüyordu.

Venedik'e döndükten sonra, başına gelenleri hiç kimseye açmadı. Ama başkalarına karşı davranışı, birdenbire değişti. Artık başkalarının iyiliğine çalışıyor, eskiden olduğu gibi durmadan altın, zenginlik peşinde koşmuyordu.

★

WONG AİLESİNİN ÇALIŞMA GELENEĞİ

(Baştarafı sh. 8 de)

da ağlayıp duruyordu.

«Koşarken bir ağaca çarptı. Kendini kaybetti. Şimdi ne yapacağız.»

Az sonra çocuk gözlerini açtı. Kollarına girip ötekilerin yanına döndüler. Yavaş yavaş evin yolunu tuttular.

Anne çocukları görünce çok şaşırdı. İlkin şehirli oğlanın başına pansıman yaptı sardı. Sonra midesi ağrıyanlara çay ve ilâç verdi. Yataklarına yatırdı.

Bu işleri bitirip mutfağa döndüğünde kızlar harıl harıl akşam yemeğini hazırlıyorlardı.

Şehirli kız, onları görünce,

«Bana da bir kap verin de su getireyim.» dedi. Doğrusu anne bu söze iyice şaşırmıştı.

Yemekte bay Wong,

«Nasıl iyi eğlendiniz mi?» diye sorunca çocuklar hep bir ağızdan,

«Hiç hoşumuza gitmedi» dediler.

Şehirli kız,

«Kabahat bizim» dedi. «Bu yüzden sizleri de üzdük. Özür dileriz. Bundan böyle biz de sizlere yardım etmek istiyoruz. İnsan çalışıp, yorulunca her şey anlam kazanıyor. Sonra oynıyacak bir sürü de zaman var. Herkes çalışınca daha da çok eğleniriz.»

Anneyle baba, bütün çocuklarına sevgi ile baktılar. Doğrusu Wong ailesinin çalışma geleneği çok güzel bir şeydi.

İlâncılık 2042 - 5

AKILLI FATOŞ

Alev'le Ateş

ÇİZEN MIŞTIK

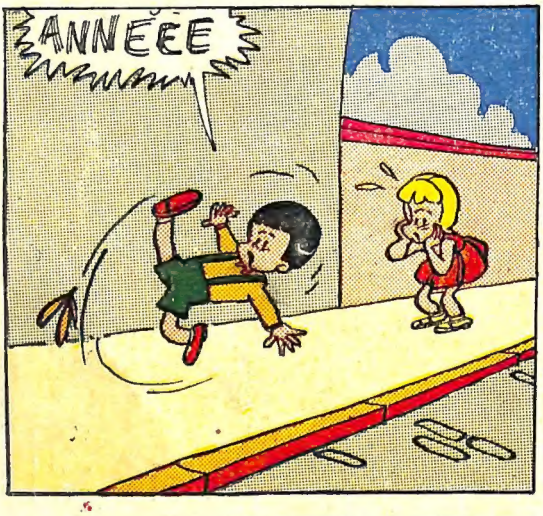

Doğan Kardeş Yapı ve Kredi Bankasının bir kültür hizmetidir.